

11047 ЧКР

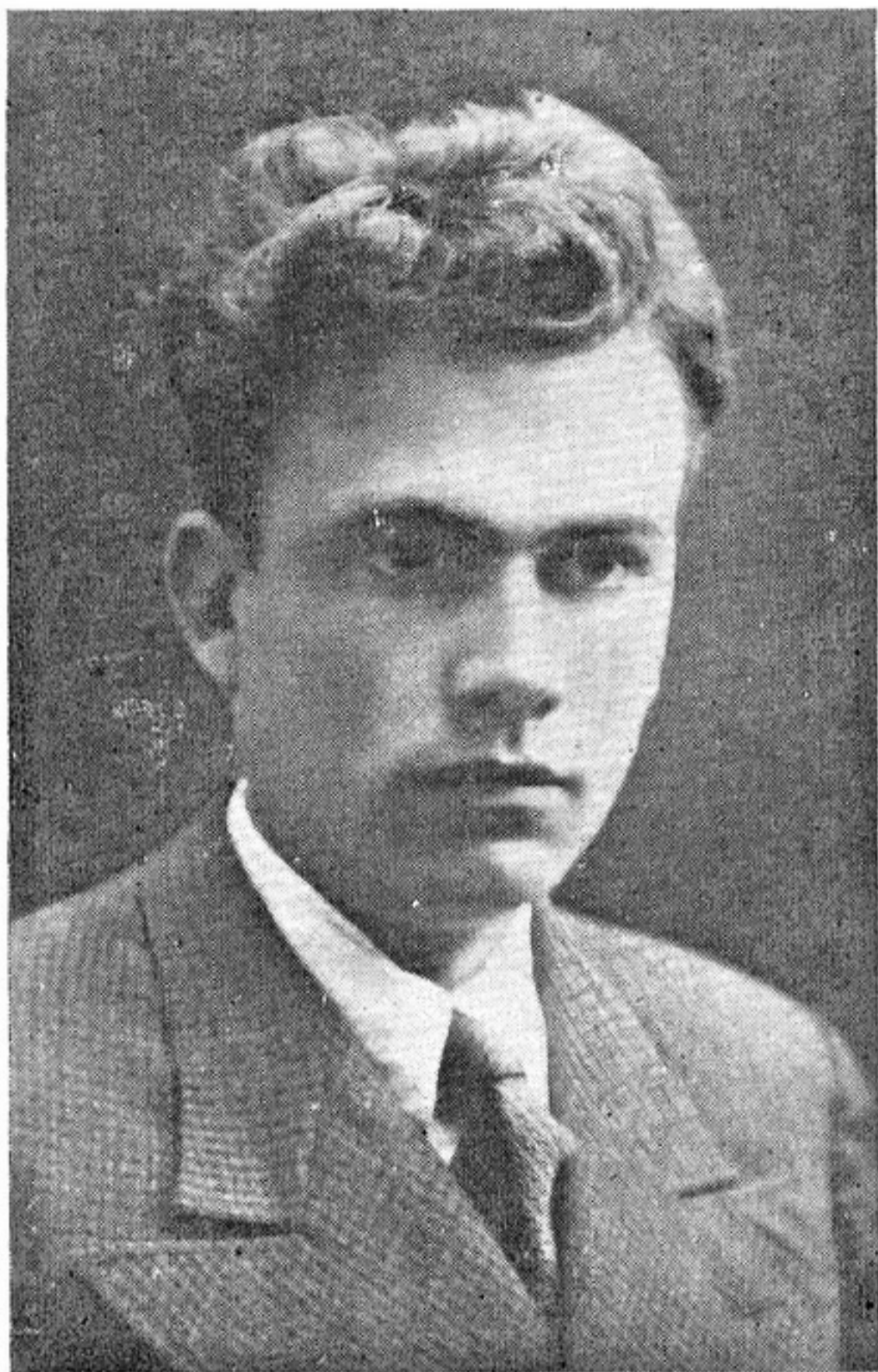
3

К 3 О Р
Д О Б У

НАЦІОНАЛЬНА УКРАЇНА

Моє життя співа Рідною Мовою,
але ранок був приспаний окупа-
ційним дезнаціоналізмом, москов-
ським гнітом. Я щасливий тим, що
є часткою національного ґрунту
для росту святої незалежної Укра-
ни.

А в т о р

Н 123084 / 3 + Ш 6(БРА=УК) 944 / 12
 + Ш 6(БРА=УК) 944 / 12
 + Ш 6(БРА=УК) 944 / 12
 + Ш 6(БРА=УК) 944 / 12
 + Ш 5(БРА=УК) - 4
 Евтушенко П.С. 12 С⁶

Зем

Збір творів у чотирьох томах

021
Том ТРЕТІЙ

на 600 с. 12

Титульні сторінки і графічне
розміщення тексту виконані
автором.

Друковано у Видавництві
 "Праця"
 Прудентопіль, Бразилія.

ПАВЛО СТЕП ЕРТУШЕНКО

К 30 В
Р О Б У

PAWLO. STEP IEWTUCHENKO

Z O W K R O W Y

Poesias em língua Ucrâniana

3

União Ucrâniana - Brasileira
Reg. Nº 371.219, 5.12. 1967, S. P.

Editora «Pracia»

Передмова

До третього тому

Шановним читачам “Горлицвіту” та “Ультрамарин і Бронза” — пропонується; “Зов Крови”.

Далеко за океаном з ім'ям нової Батьківщини автор боляче пережива трагедію загарбництва України Москвою. Цим пояснюється мала кількість поезій на тему нового поселення.

Нова щаслива Батьківщина давно має свою незалежність і не потребує, як Україна, апелювати до вільного світу про допомогу вигнати окупанта, який має всесвітній васяг імперіялізму.

Автор вдячний гостинній і демократичній Бразилії за вільне життя та вільну творчість її громадян. Доказом є, видання цих книг без жадної цензури, яке не можливе у поневоленій Україні.

Вибачається автор перед читачами за деякі журнальні мотиви, що не бажані в літературі. Але який критик поставе грань поміж трагічно-ліричним переживанням поета і так званним “песимізмом?”

У поезії з світової літератури ця проява не виключена. Для прикладу звертаю увагу читачів до

розділу "Чужі Каскади", де можна перекоонатися.

Як відомо з життя: кондеңсований зміст поезії відмінний від прози. Поетичний жанр літератури потребує від читача більше думати як написано, а не витворює у декого лінь. Тоді той каже, "Я не люблю поезії". Та це пів бідни.

Гірше те, що деякі люди Українського Роду утікають самі від себе.

Ми українці, національні емігранти і не які інші. Свідомі батьківською Роду по-крові, діємо у вільному світі, як добровільні амбасадори за Незалежну Україну жертвенним потенціяльним духом, без офіційних амбасад, без їхньої фінансової допомоги.

Прикро відчувати, що на еміграції більше число напів-наших. Замість вести відкриту боротьбу з смертельним ворогом всіма засобами і в країнах поселення, байдужіють, заломуються. А бува і співпрацюють з ворогом Москвою, проти головних проблем нації.

Приклад: В одному підручнику для навчання в нашій школі, упорядник читанки ставе запит: "Чи можна любити Україну не знаючи її? І навчає, — Ні. Але хто винуватий, що ця особа не знає України? Лише її лінивість.

Любити Україну можна і треба у любому закутку земної кулі. Добрі діти прощають батькам навіть тоді, коли вони несправедливі. Ми не бачимо Бога але шануємо, віримо і любимо. Людина не тварина і не може відмовитись від Батьківського роду по-крові. Із своїм високо розвиненим розумом домінантом.

Тварини не живуть ідеалами, не усвідомляють прояви життя соціального, чи національного рабства. Для них байдуже те, що вони пожирають сильні слабших. Іка для тварин усе?...

Люди навпаки створіння з вищим розумом-домінанти, жертвують життям за збереження роду покрові. Інакше на наше місце прийдуть варвари експлуататори робити оргії, та знищать нас,

Маленька каліфість жидів без своєї території має тисячолітні витривалості. І все лише по Зову Крови. Земля не роде людей. І чужі закони, в цьому розумінні, не обов'язкові, щоби утікати самим від себе.

Нема вищої чести і духового задоволення, як брати активну участь у боротьбі для буття свого народу.

Бог дав Русі-Україні найкращу землю на планеті, власну мову, витривалу віруючу душу. Нема підстави зневажати самих себе. Ганьба і сором тим особам, що злочинно відступають від роду героїського предків. Ніхто добровільно не йде під гільотину. Проти неї стоїть на сторожі інстинкт самозбереження.

Зрадники, та ще й добровільні, тірше ворога. Ворог іде за здобиччю, а наш дурець помагає нищити йому свою родину.

Україна свята і вічна! Свята тим, що покладається на волю Богу, не захоплює чужі землі і не робить тиранії над іншими народами.

А вічна тим, що має найбільшу у світі між іншими народами, резистенцію. Мало ми не вічна боротьба

з навалами, не здалася, ні першій, ні останній.
А навпаки; національно відроджується під жорстокою диктатурою Москви. А що до наміру знищити Україну московським інтернаціоналом скажемо.

“Дай Боже нашому теляті, вовка з’їсти”

Українська Нація вдома і на чужині мусить бути найкращим прикладом, поневоленим народам Москвою, у боротьбі за незалежність.

Не друкуйте чужинецькою мовою на сторінках національної преси. Це шкідливе утікання самих від себе. а чужинець цього не купує і не читає. Замість: — свої національні проблеми корисно друкувати у чужій пресі.

Чужинець через нашу Правду стане нашим приятелем. Московський “Мир” це стара брехня, щоб без спротиву домінувати над світом усього людства. Його “братерство” це засіб поневолення.

З таким світлим переконанням автор ставить літературу нашу, як зброю оборони і наступу проти підступного білого чи червоного займанця.

По Зову Крови, віре: що читач призна авторові національну рацію. Подасть руку за скору перемогу в боротьбі Українського Народу.

Павло Степ Євтушенко

ВУМУ
ВІАН

The title is presented in two lines. The top line features the word 'ВУМУ' in a bold, black, stylized font. The bottom line features the word 'ВІАН' in a bold, black, outlined font. Both words are centered and flanked by radiating lines that create a sense of depth and focus.

ЗБІР.

XV

ПАВЛО СТЕП ЄВТУШЕНКО

ЗОВ КРОВИ

*“Свята Україна — від нині вічна
реальність душофери. Держайте,
лицарі духу. З вами Покров Віль-
ної матері всесвіту.”*

О. Бендрик

Покровителька

Свідомість, чи підсвідомість?
реальне завжди було...
Весна відчула вагомість;
дереvence в саду цвіло —
під осінь, тривке вино.

Стигли там фрукти душисті
солодкі й гіркі насмак...
Друзі! Смакуйте сочисті,
спілі й зелені, хто-як.
Частує Вас щиро земляк!

Докопи за зміст не прийму,
смаки судить не беруся...

.....
— Я, надхнення, дала йому.
Цей вступ підписує

Муза.

Золоті ворота

*Заложи Ярослав Город.
Великий Київ у його граді
суть Золоті Ворота.*

Із літопису

Тяжких руїн промова вікова
від прадідів нащадкам вита.
Тут буйна слава рицарям пливла
й диким ордам ломила крила.
Добробут в обороні, урива
наснагу боротися з ордою.
А нас сам Бог ізнов благословля
з чужою битися чумою.
Несе нам вічність, чистої мети,
народ свій вирвати з неволі,
рятувати столицю від біди
і бути нам завжди при зброї.

Як не буде Золотої Арки...
Злісник розбере по камінцю.
В цьому праді Золоті Світанки
закопають орду у землю.

Київ,
1941 р.

Мій герб

Я герб новий творю з Тризуба
на славнім шоломі князя,
хай золотить смарагди дуба
в центрі сталевого меча.

Це меч відвічний перемсти,
як символ Волі, — здобуття.
У пурпурі, проклятій крові
тирана вбивця-москаля.

Смарагд листів, — це Слава брва
тим, що за Волю полягли...
Нагородила їх Держава,
яку в двадцятих здобули.

Пшениці колос, — хліб насущний
всеукраїнських буйних піль.
Це мій народ не умирущий
з ім'ями трізних поколінь.

Ще руки міцні та трудящі
робітника з ним плугаря,
що мають серце вседобряще
любити землю й Бог-Царя.

Я золочу Тризуб зорею
у синім просторі небес,
кат не втопче його в землю
бо з камнів-варварів воскрес!

Він мій приватний, і державний,
(життям ручаюся тобі)
в святому покуті він славний
поки цей світ в Божій руці.

Мюнхен,
Дахаурштрассе, 9
22-11-1946

Ельдорадо

Пливи, пливи, мій човен мрій,
не потурай на злі погоди!
Я буду завш в полоні твій,
хоч не діжду причал ніколи.

На кручах вільного Дніпра,
коли ударе бій спасіння,
привіт пришле хай райдуга, —
євшан з українського зілля.

Там десь дівча любов пізна,
мій привіта ще човен радо.
Моя душа із мрій-човна
не зна чи знайде ельдорадо.

Пливи, пливи, мій човен мрій,
не потурай на злі погоди!
Я буду завш в полоні твій,
хоч не діжду причал ніколи.

Боже мій!

Коли гармати гуркотіли в брами,
наш батько став за кращу долю в бій...
Зі мною на руках, молилася словами:

“Прийми його у Царство,
Боже мій!”

Коли вандал, вірвався на подвір'я
зробив із дому нашого постій,
майно забрав та зерно на насіння

“Покарай бандитів,
Боже мій!”

Коли голодна, пухла в тридцять третім
глумився з тебе, ще кремлівський змії
Покинув я тебе, у світ забрів...

“Зверни мені хоч сина,
Боже мій!”

Коли війна знов ошукана прийшла,
неволя перша допомгла другій,
із армії червоної я пішов в УПА

в останнє чув “Щасти!...
Боже мій!”

Тепер, коли дітей рощу на зміну,
навчаю їх словами вогких вій:

У москалів забрати Україну!

За тебе промовляю,
“Боже мій!”

15-12-1975

Живі озерця

У темряву світяться віконця.
Музо, покажи куди іти?
'Я без тебе гілкою без сонця,
паростком в Сагарі без води.

Чужина любов нам не вбивала,
веселились й плакали не раз.
Нас з тобою люди знають мало,
не премося вперто на Парнас.

Українська квітка за дверима
не покинь, не зраджуй у біді.
Ти моє надхнення, волі диво,
револьтуй завзяттям в боротьбі.

Арк. 2

Ми не тільки дбаємо за себе,
кличемо непевних та хитких,
що ідуть у найми без потреби
покидають матір, для гидких.

І коли вістрями будень коле
і образа кров'ю залива,
поведи мене на квітне поле,
де любов поезій ожива.

Там раює добра Лада-віта, —
на землі такої більш нема,
потішає росами умита,
поцілунком лічить лебедя.

Відкрива дар-світ, живі озерця,
де пряде надію херувим...
Глибочезні болі мого серця
розуміє він лише один.

Комунальне щастя

Брудного глуму люд зазнав
а ще найбільше з нами...
Я вперше про комуну вам
писатиму віршами.

В державі нашій кацапні
як вуликів з бджолами,
і наперекір завжди мені
рівняються "братами".

В селянів забрані лани
колхоз кона без краму,
великий лапоть із Москви
штурха "братів" у яму.

Хто був усім, — буде нічим,
(низ глупоти докаже.)
Капіталізм умре? ... За ним
москалик голим ляже.

Родині примуси згубні,
торгуство націй стале,
а рівність буде, вір, тоді.
Як мудрий дурнем стане.

Отруйна байка, для дітей,
бундючний крик фантазій,
не скруте голови людям
Америк й Євроазій.

Що добре їм, — злочинне нам,
закон насильства діє.
Москаль з натури гордий хам
злодійством диха, мріє.

Вершини злоби переріс...
У "рівноправстві" впертім.
Умер на бруках комунізм
в голоднім тридцять третім.

Соборність

О, як безбожно в світі повелося,
прости нам, Боже, грішникам землі.
Дуримо серця, боїмося правди
ми діти української землі.

Ізбав нас поділу церков упертих, —
праведна дорога твоя Одна.
Дай Україні в поділах не вмерти,
щоб прикладом завжди була.

Завзявсь півпольський, гордий, що католик
життя і душу Римові віддав.
Хоча не наш цей курії престолік
що єдність українську розбивав.

У його церква, над всіми церквами,
віра така, як правда усіх правд.
Чому ж, тоді не сягне він думками,
хто є рідніший, Рим? Чи Київ град?

А другий тверде: “Вірно православний.”
Забув за те, куди це привело?
Він “ортодокс”, межа, “автокефальний”, —
в багно Москви по вуха затягло.

Він твердить вам: “Москві не потура!”
Чому ж, не каже правди він тобі:
Київ Москву в ярмо не упряга —
рабство Москва, накидує в біді.

Хитрі займанці нам полонять напрям
і кожен тягне у свої церкви.
Це треба бути хворобливо п'яним,
щоб єдину Соборність не знайти.

І що заприкрість, їдь незрозуміння
соборности церков з глибин віків?
Жде однохрамна нації будівля, —
в нас буде Бог Свій, із двох богів.

Всевишній Бог один! Нація одна...
О ново церкво, Український Рід!
Державу Вільну Бог тобі призна
тоді, як ти Соборний здійсниш Зміст.

Будуй свій Храм з правдивим Богом,
лише тоді народ твій не умре.
Буде церква нам Соборним Домом
і потужність Держави надусе!

Українському синові

Розумію тебе дорогого
українського сина землі.
Йдеш на грані життя молодого
у священні визвольні бої...
Був і я, як і ти реалістом,
із чужинцями бивсь як козак,
хоча зовні вдавав комуніста
але міцно тримав автомат.

Бий нещадно за кров матерів,
щоби Києві вільному бути,
щоби лапоть московський не смів
в Україну твою повернути.

І коли прокотили ватаги
окупацій противних сторін,
у Бандери позичив відваги
зформував партизанський загін.
За Українську Душу й багатство
без надій на допомогу... О, так,
розбивали фашистське займанство,
а на Північ палив автомат.

Бий нещадно за кров матерів,
щоби Києві вільному бути,
щоби лапоть московський не смів
в Україну твою повернути.

Арсенали горячої зброї,
ще були у ворожих руках.
Завш Упівці відважні герої
здобували в нерівних боях.
Мобілізацій своїх ми не мали,
нас не гнали у бій, як овець.
Кров'ю клаптик села здобували —
зберігав нам життя Бог-отець.

Бий нещадно за кров матерів,
щоби Києві вільному бути,
щоби лапоть московський не смів
в Україну твою повернути.

Дав нам Бог Українські Душі!
Рай природу, родючість землі.
Будь свідомо в боях одчайдушним
бери право належне тобі.
Не журись, — “за яку Україну!”
Підривні це ворожі облуди...
Ми б'ємось за таку перемогу:
Самостійністю вічною бути!!!

О, Янус!

З глибин німих початок
руху дії злої,
нам Янусів ростить
від матері одної.
Наперекір терпінню
чуйним чоловіком
в пізнанні світу,
ще молодого віку.

Я перед ним стою,
як вояк на распутті.
Вдивляюся в дволиччя
дияволом закуті...

Дивно,
моторошно,
страшно, —
гідко й чадно,
що Янусів
не боремо безпощадно!

Усе змінилось в нас
з початку Роду й часу.
Чому не знищили
дволичність,
пліснь,
заразу?!

Ой, ще ріки крові виллють
чесні пруди,
аж поки Янусів у нас
своїх не буде!

Настрій

Є бажання втікати від світу...
Сумування мій солод життя,
бо від тебе нема вже привіту,
як немає також забуття.

Свищуть кулями дні-акварелі,
не вертатись до тебе мені.
Тож, смоктатиму губи-морелі
в ніч холодну отак, в самоті.

Побреду бойовими стежками
де в змаганні надії, вогні.
Втішний буду твоїми піснями,
що доплили вітрами мені.

Більше Волі, не хочу нічого!
Хіба зустрічі нашої вир,
та полумисок синього неба
і вогненних над ворогом крил.

Суть ідей

Вмент народження гарної думки
у півкіллі zeselkovих гам,
за життя та гарматні згуки
буду вдячний слов'янським богам.

За удачу душі роботящу
за окрилення мрій та надій,
ще зате, що уявлене щастя
мого поступу гордий рушій.

Бо з фантазії родяться пляни
з добрих плянів реальність будов.
Хтось просвітлює вглиб океани,
хтось з фугету на місяць зійшов.

Хтось стражда лиш коханням зозулі,
хоч не чує, та мріє усні.
Фантастично об'їхав пів кулі
і щасливим в чужій стороні.

Покидаючи батька і неньку, —
замість плуга стиска автомат,
у вороже запілля тихенько
заклада вибуховий снаряд.

Хтось довічну відсиджує кару
за Свободу та рівність братів,
повсякчасно чекає пожару,
щоб москаль у комуні згорів.

Тож не лай за рожеві уяви —
не свари за крилаті слова...
Вільна думка вітрами й вогнями,
сам не знище її сатана.

Лети ж, думко, з метою і певна!
Рік за роком збирай урожай.
Квіт розквітлих топтати не треба,
добрим мріям удач побажай.

Отупілі, без душ реваншисти
що грабують чуже, для біди.
Не пізнать їм божественні змісти. —
і добра для людей не нести!

Волинь

Волинь — не край тупих Іванів,
не островів закуток тихий.
Волинь, — це вибухи вулканів,
Волинь — практичних революцій!

Волинь, — це гордість України
це меч гарячий ненажерам...
Займанців кров'ю напоїла
і відкида завжди за двері.

Перед Волинню тремтять трони,
червону зірку зіб'є теж!
Сини ростуть, нові Морози,
душі їх ґратами не вб'єш.

Біда слов'яннів об'єднає
і розчвертується Москва!
Брехня короткі ноги має,
і тиранію роздовба.

Наш гнів до ворога ізмалку,
дуби ростуть, ідуть бої!...
Перетворилась Леся в мавку
з вершин не зіб'ють москалі.

Донцовим духом бий "іванів!"
Бо страх московський куций.
Волинь, — це вибухи вулканів,
Волинь, — практичних революцій!

Сан Павло,
1980

Емігрантові

М. Дніпровому

Ти пережив Весну в народній Волі.
Ми у поході відновити знов...
Ти переніс твого народу болі
в бою Держави здійснених основ.

Тебе шаную, і — день вчорашнє щастя;
бійця з прапором райдугових смуг.
Палив вогні, народу визволяться,
герой не нагороджених заслуг.

Зовеш ти нас, як чистий приклад, змагом
очистить вітром рідний чорнозем.
Ти віриш нам, що ми за новим пляном,
знов на банетах Волю принесем.

Живе в тобі відважна Україна
і бризка кров завзяттям у серця.
Тяжка любов... Наслідувати гідна
й жада герой дубового листа.

Нам жить проблема. Змагання вікові.
Наказ, обов'язок змагаться!...
Ми руки ще відіб'ємо Москві,
з Новою Україною єднатися.

Жива Бандера

Так як день ясна, жива, хороша
З синьо-злата, зоткана Бандера
із Тризубом грізним ворогам,
і на постріл злякано не вмерла
символом визволення людям.

Також є! Бандера чоловіком,
завжди нам бандерою єднань.
Меч над колоніальним віком,
лідер всевизволенних змагань!

Українське сонце не убити,
ні свинцем, ні газом, ні ножем.
Буде більш кольорами світити
з ним ідем на ворога смерчем

Смерть?. Забрала лише його тіло
а душа відвага у грудях.
Запалив він те, що стугоніло
в молодих Українських серцях!

Так, як день ясна жива, хороша,
повна сонця, моря і добра...
Промахнулась ябеда ворожа, —
газ душі ніколи не вбива.

**
*

**
*

**
*

— Яка Україна? — Питаєте
й нарікаєте. Серце болить...
Як доброго про неї не знаєте,
тож не смійте підло говорити.
Можливо вам, проблема ця тяжка?
Говоріть, — що добре знаєте.
Святу із святих оплюгавите, —
себе в дикуни поставите!

**БРАЗИЛСКИ
АЛЕГОРИИ**

ЗБИР

XVI

Арк. 3

ПАВЛО СТЕП ЄВТУШЕНКО

З О В К Р О В И

*Поезія, — більше Філософська і
більше корисна, ніж історія.*

Арістотель

Тропічні тропи

Привели нас дороги та стежі
в смарагдову бразильську жару,
де простори морів у безмежжі
і вітрила з щоглами бамбу.

Серце хлипа ударами хвилі,
кров бурлить, водограєм життя,
чорноморські її розливи
будуражуть надій завзяття.

Золотаві у пальмах заграви
відпливають човном в далину,
ми багато чого, ще не знали
й не зустріли вишень у цвіту.

Не знайти шпоришу тут м'якого
і привітних червоних калин,
тут нема чебрецю нам п'яного,
і нема полуниць та ожин.

Є в Бразилії все, що смакуєш:
вина, фрукти й екзотика квіт,
але як тобі бути не знаєш —
себе вклеїть в новий моноліт?

Буття

Душе моя! Чом завзято уперта?
Чому не терпиш злочинність доби?!
Хіба ти незнаєш, — ліпше умерти,
Як класти у ями звитяжців гроби.
Зло і добро в боротьбі без віндя...
І що вже твоєму життю не грозило?!
А ти ще в змаганні живеш без кінця.

Прудентопіль
9-4-1986

На березі Атлантеку

*Те що я існую, — для мене
надзвичайне чудо. Це і є
життя.*

Р. Тагор

Рушимо. Покотимо з тобою,
передам тобі моє кермо...
Відпочину, в полі, — головою
позабуду все, що не збуло.
Промінь сонця у опаді на роси,
заклика, заманює у степ,
дводоріжжя тягнуться, як коси
і не знають зупинитись де б?

Небо сяє радісно навколо,
серце хоче пеститись ніжніш,
журе кволо промовля докором:
“поспішай на берег поскорійш!”
Ген! Атлантик, хаотичне море!
Вічністю шумить твоя печаль,
щастя поглинають твої гори
і мене нікапельки не жаль.

О, мені це сон і дійсність разом
обнялася вічність з небуттям...
Десь надія блиснула алмазом
й погаса у синім морі плям.
Йду на берег тихою ходою,
скинуть з себе життєвий тягар;
освіжитись свіжою, водою, —
ласкою розлитий, Божий дар.

Сяду я на камінь сутовічний.
Як у призму сонце прониза,
безтурботно змінюсь малолітнім
хай проблема в хвилях потопа.
Та й, лечу думками позаобрій
у життя, яке уже згубив; —
в комсомолі змучений, голодний,
крім себе, ще декого дурив.

Мимоволі вірив пропаганді...
Марші грав із голоду живіт,
я ще вірив неправдивій "Правді"
в рівноправний вигаданий міт.
Диявол взяв би марксові комуни
і загнав би їх творців самих.
З Москви дикі, новочасні гуни.
Слава Богу, вирвався від них!

В світ поїхав Славить Батьківщину.
Хтож її коха ще більш, як я?
Рідко стрінеш брата, чи людину,
щоб в душі його свята жила.
Є на зраду тисячні "підстави:"
— чужина, лінивство та пропрес.
Зневажати мову й поспішати
за чужими, як приبلуда-лес.

Це страшне! Та Мати не вмирає,
якщо з Роду виродок піде...
Вона завше вірних синів має
боротьбою, й святами живе.
Лиш пиляють ще мене турботи,
знайти друга, йти, у боротьбу.
Хай на Зміну крутяться планети —
я до рідних берегів прийду.

Море, понеси човна, як тріску
чимскоріш на Кримські береги...
Рибаки напишуть Нені вістку,
що мене знеможеним знайшли.
Ні! Це не шум Дніпра й пороги,
золотавий Київ в душі дім.
Тут мені урізані дороги,
але цвіт поезіям моїм!

Сантос,
16-9-1953

Великдень

Яскрить новим і ніжним тоном
моя хатиночка жива...
Горить лампада світлом Божим
в теренні страдна Голова.
А на столі, висока Паска, —
в тарілках крашанки цвітуть...
“Христос Воскрес.” Як Божа ласка
проміння з неба зорі шлють.
А рушники, як сніг, біленькі,
квітки та півники уряд, —
всі діти святові раденькі
на лаві тесаній сидять.
В цей день, я недругам прощаю!
За них молюся в небеса...
В чужих краях хоча страждаю —
в державі пролісків Весна.
Нехай, на вулицях горланить
чужа мораль, її розврат,
дітям зневірою не стане
родинний радости захват.
Такий - то, в мене на чужині
куточок Батьківщини є...
Уніч, дванадцятій годині
наш край кайдани розкує.
Яскрить новим і ніжним тоном
моя хатиночка жива...
Горить лампада. світлом Божим
в тернині страдна Голова.

Сан Павло I-4-1973

Правдивий світ

В. Буженкові,
присвячую

Скоріш орла управного на лови
фугетом чоловік чимшвидш у висоту, —
земля в низу мовчить, і зникли гори.
Летить, як блиск...
Йому відкритий простір,
в ударах синіх хвиль рум'яненних лучем,
і глоб майнув у пропасть.

Отак кружля й тремтить душа,
а прах у трагічно-смертний простір туже,
у пустку вічну входе із трепетом в очах.
Провал без форми,
невидимий глухий,
де нищення матерії без кольорів...
Не вимовити йому, бо він німий!

Розум! Чимшвидш збагни єдине Світло.
Внизу поганам, смолоскипам, згас подай,
злітай до джерела, де Вічне літо.
Від мрій земних, до вічних завш ступай,
йди по драбині тяжкій,
безкорисній
й богам земним й надземним потурай!

Свідомість, стоп!!! В кінці початок
тайни, самопізнання тінь,
призирства й самоти,
а доля, — Ми, усесвіту тумани...

Правдивий Світ!...
Де тебе шукати?...
Можливо в смерті Ти!

Прудентопіль
25-11-1981

Бальони

*Життя не посилається нам даром,
за нього ми переживаємо і віддає-
мо його.*

Р. Тагор

По задвір'ях горять багаття
й забирають в півсон забуття.
Забава в чужого Івана
робить з мене наче погана.

Вигук Viva! — Пийте кентон!..
дружньо з чорними клеїм бальон.
Під ледащим бараком в трісок
восковитих бананів візок.

Місто дике гуде у безодні, —
братаються білі та чорні.
Десь бомбіні тріскочуть в огні,
не вкладається все в голові.

Іритує й колише відчай,
коли я пригадаю свій Край.
Із яких ми причин ще отут?
Не позбулись невольничих пут?

Щастя чорним всміхнулось раніш.
Серце ріже образа, як ніж.
Чому ми забрели за моря,
і не маєм Месії-вождя?

Чужиною надійно бреду
та непевний, чи щастя знайду,
а бальони пливуть упорі
так, як мрії мої голубі.

Віла Санта Кляра
15-7-1966 рік

Гуляй день

Забирайте лишній гріш
й на вулицю поскорій, —
неможливе все бува,
де не діє голова!
В спідницях чоловіки,
У штанцях старі жінки,
маска тигра на лиці
й пляшка радості в руці.

Всенародний щастя бал
карнавал, карнавал!...

Бідні люди й багаті
вдень танцюють і вночі.
За роботу?! Замовчіть,
ліпше пару десь знайдіть.
А як знайдете її,
приведіть тоді мені,
чи це буде молода —
близько сотки дідуга?!

Всенародний щастя бал
карнавал, карнавал!...

Бинди й грим... А патлачі
висмикають гаманці,
револьвери та ножі
для "маляндрів" без межі.
Розгулялася Бразіль;
очам радість, часом сіль,
Смійся здуру та співай,
як не любиш утікай!

Всенародний щастя бал
карнавал, карнавал!...

Золота Копакабана
заклика, де жде забава.
Карнавал не забувай
до нас в Ріо приїжджай!

Ріо де Жанейро
2-1-1974 р.

Срібна віта

Дехто каже, що верба не гарна
й надусе докучлива усюди.
Без приваб і не декоративна...
Защо ж другі, люблять її люди?

А я думки впротиріч такої,
коси вербів ще чарують тут!
Де б не був у бою, чи постою, —
віт-котас пухових не збагнуть.

Хоч бразильські славні евкаліпти
(всіх порід дерев не описать)
Та вони собою тяжкі віти
До краси верби не дорівнять.

Інші теж жорстокі та суворі
в день і ніч кольорами кричать,
я по їхнім дикім розговорі
буду знов із Музою мовчать.

А зербу шукав, шукав роками...
Під вікном що кажуть де сонге,
посадив я власними руками
і щасливим став з нею тепер.

Знаю теж, що любить вона воду
слізьми поливаю у біді,
а вона схиляє скромну вроду,
як у нас бувало на весні.

Довгі коси хлещуть по колінях
срібне листя бісеру луска,
аж лоскоче крильцями по віях,
аж цілує пестливо в уста.

Коли спека, тропікальна спека,
віта кличе в свіжий холодок,
рідна віта приліта здалека
і пита зажурено думок:

“Що болить у тебе дуже, друже?
Від сестер далеко заблукав.”
Виринає біль і лічить душу,
щоби я не плакав, та не кляв!

Не потрібно друзі супить брови,
не всім дано Рідне розуміть.
Таємниць вербової розмови
треба нам навчитися й уміть.

Тому рідній віті я не зраджу —
дівчині косатій свіжих рік
і коли на ліжко неміч ляжу
верби ласка буре мені лік.

26-12-1977 р.

Віла Біатріц. С. П.

Золота Кайсара

Геть, далеко від чадного міста
форд фугетом до моря летить,
Серце стука частіш в моториста,
мовнорадісна вловлена мить.
У підгір'ях погожі рівнини,
побережжя в лілейнім цвіту...
У зневірі тропічної днини,
спокій легкий в Кайсарі знайду.
Чи це згадка, чи витвір сміяться
долі зрадниці, витівки гри?...
Не страшні нам ілюзії щастя,
важне все, щоб надії росли!
Пригадалися Адлер і Сочі,
у Криму, Ластівниче Гніздо,
позолочені місяцем ночі,
синє хлюпання вод і весло.
Та, коли б я вернувся додому
в Україну, пшеничні лани,
не забув би Кайсару до гробу,
як ті кримські в димах береги.
Ох, Кайсара, привабна Кайсара!
Чародійна чужинко в журбі...
Бідне серце і душу забрала,
ще й літа всі мої золоті.

Кайсара
31-8-1970

Прошу

Мамо, приходьте щоночі!...
Заспокойте надтруржене серце,
най почую словечка пророчі, —
як навчала маленького вперше.
Ти казала мені із журбою:
“Не ходи з свого двору далеко,
по нещасті цією весною
не вернувся на стріхи лелеко.”

Не вернулось з далека багато,
заблудився із ними і я...
Пригадав твоє слово поради,
Мамо рідна й правдива моя.

Розгін

Хитається вкопаний смерек
тичиною з вітром буя...
Танцює на волі Метелик
шукає розгону в поля.

Пізнав він чаруюче поле
у пахощах росяних квіт...
Та сонце ясне не вдоволе —
шукати незбагнаний світ.

Углядівши блиск у долині
летить до уявлених зір...
До міста, що дивами нині
стяга завш пливких мотилів.

Подругу свою однолітку
благав допомгти, щоби та
відкрила уявлену клітку, —
в нестане летить сторчака.

“Відкрий ми, простори до лету,
без вогників щастя нема!”...
Оленка нерадо пустила
в нестане свого Мотиля.

А в місті, не так як удома.
Прозвали зневажно "Селюк!"
Робота, — з бетону будова
й з'їдлива біль до кісток.

Патлаті украли донитки,
за мешкання грошей нема.
Чепляють йому свої збитки,
Поліція льохом ляка.

Оленка розчулено плаче,
бо мрійник не довго радів;
у місті щасливому наче б,
на дротах волтажу згорів.

Ліпше б, подруга не знала,
як він у конвульсі конав,
душа його криком кричала
аж поки із дроту упав.

Каскади модерного міста,
Як з півночі сяйва-зоря
ваблять в розгін-самовбивства
і терзають Оленкам серця.

Віла Санта Кляра
1967 р.

Купують смерть

Чорним змієм пролетіло авто
курява та дим за ним клубком.
Собача, біжить кусати й гавка
з куцим понервованим хвостом.

Всі купують авта, смерть за проші.
На вплату ратами, щораз.
Червоніють всі естради і площі
ніби кадри фільму на показ.

Авто в двері гупнуло з розгону.
На прилавок скочив продавець
із пляшками брязнув без притоми,
хто спаса, той тягне гаманець.

Он старого, роздавила фуска
й онібус з вантажником обнявсь.
Не пройти тобі до переулка
щоби ти, з ногами ще зоставсь.

А стовби на право та наліво
сінметрові свічами стоять.
Мотористів кличуть жартівливо
обніматись з ними і згорять.

А там міст, сталева огорожа
крякнула стадзвоном, як біда,
поліційна транспортна сторожа
дах пробила й здуру помера.

Це прогрес? Війна, самоубивство,
добровільне . сотками щодня,
наче хтось придумав наумисно
і гонитву цю не зупиня.

Плачуть діти. Повзають каліки,
вдови йдуть розшукувать синів...
Швидкість руху звабою навіки
головатим людям без голів.

Сан Павло
6-6-1973 р.

Арабески

Море пише сині арабески
із Одеси й Босфору смерчем.
Пролітають стрілом вседенечки.
ранять серце у болючий щем.

А тут вітри, буйні чужі вітри...
Бийте хвилі в бік якийнебудь,
лише прошу, ви мені повірте
арабесок ваших не збагнуть.

Може ви, пророчите грозою,
може ви, глузуєте на'юпи?
Може ви лякаєте водою
що мені не перепливсти?

Може ви, мене з чужого раю
в забайкальський хочете запнать?
Тоді вас, як силу, я благаю:
В порт Одесу парус поганять!

14-3-1981 р.

Поезії писані на піску

I

Знов броджу чужими берегами.
Порохи занудлеві й сухі,
камінці шурую під ногами
з електричним щемом у груді.

Заблудився буднями в двобою
поміж пальмів раншу посадив,
в самоті пригнічений добою
й тягарами океанських брил.

Чужий спокій красної уяви
обіцяв страшилища забуть,
буйні роки щастя не зазнали —
з полювань без здобичі ідуть.

“Та нічого, якось воно буде, —
каже дядько, — це ще не біда.
Добре тому хто незна комуни,
хто вмирав голодним, ціну зна.”

Бережи Нептун мене тризубом,
гостру зброю в захист доручи.
Бож мені не личиться прибудом
берегами стишено брести!

Сьогодні ранком тихе море,
 гарячі рожі штиль гойда.
 Прибуло знов лякливе горе,
 щоб хтось богів чужих благав.

Можливо тут, як чар макумба
 букет розхрестала із рож,
 заворожить когось хотіла
 із пелюсток зробила дощ.

Чи амазонка у зневірі
 в кінці огірчених благань,
 втопила зраду в піну-вирій
 в найхолоднішу синю рань?

Можливо це, вишневі ранки
 привіт солодкий з Калитви,
 де потопають в мальвах ранки
 моєї в пахоцях весни?

Можливо це запеклі рани,
 кривавий крик моїх братів,
 докір за бій, що ми програли, —
 я нести прапор не зумів?!

Букерон,
 Прая Гранде,
 24-6-1975

У порті

Ген, жовтогарячі піски
й рівні, як ніж горизонти.
Горбаті скрипучі мости
авто біжать вперегонки.

Сонце пече нам стозлюче,
а хвилі полощуть борти...
Де наше Ми всемогуче
й щасливі, як май острови?

Маячать прапори в порті
з усіх континентів, країв...
Сумно, що я не зустріну
Жовто-блакитніх стягів.

Крейсери наші в полоні
спізналися вийти в моря
— Слава! — У синьому морі,
капітанам прийдешнім луна!

Сантос,
1966

У морі

Дивлюсь у заманчиві далі,
шир, безодня, морська глибина.
Як нетрі морські незбаданні,
так душа невблаганна моя.
Так і серце моє раз-у-раз
гоне кров і майбутнім живе,
б'є хвилю твою на мій пляж,
наче докір суворо, реве.

Мої мрії, делекої заграви,
мерехтять і біжать у далину, —
це дороги в далекі держави,
де підкову на щастя знайду...
Виром хвилі тіло скропило,
я на хвилях його спочивав,
море в грудях життя будило,
щоб я скелі, життя довбав.

Море! Ти до мене подібне.
Силу маєш і не любиш фальш.
Я картаю нещадно негідне
а ти бруди змиваєш щораз.
Я потужню люблю твою велич!
Мене бій твій як скелю вертить,
наказує в буряну далеч,
нам боротись і вічно жить!

Плдж Палмарес,
1-4-1971

Оранжі

Оранжеве листя
мов горяч печі...
Муришка їх чує
й моргає мені.
Оранжеві зорі,
оранжевий сад.
Роняю баянці
слова навпопад.
Я чую інстинктом,
істота чужа...
Боюся оранжів,
як злодій ножа.
Смілива безумно,
готова на все...
Віддати оранжі
за біле лице.
Її не уразять
баянські ножі,
аби я вподобав
оранжі чужі...
А ліпших оранжів
навколо нема,
і смак їх солодкий
стогріхом трива.
Пригода гаряча,
не можу забуть...
Оранжеві руки, —
оранжі дають.

Кампінас
4-10-1967
60

Прудентопіль

Це місто з Українським серцем.
Можливо не хочете знайти.
Та треба бути дуже черствим
із свого дому в чуже втекти.

Наш острів у бразильським морі
в цьому морі наче ми човни
й до візантійського собору
бажаєм на свята всі прийти.

Святого Юра храм з далека,
морем нероздільний в душах...
Семінарна бібліотека
отців, для поколінь грядущих.

Віддані сестри своїй церкві,
катехитки українських дітей.
Щоб модерністи підло сперті
немали розкладницьких ідей.

Віддавна все діє Видавництво, —
духовою поживою ростить.
Всеvasелянське нам Братерство
на поступ Бог Благословить.

15. 3.1986

Утрата

Де ти, де ти, вимріяний раю?
Як мені направити мости,
щоби вмент тяжкий, коли згадаю
в батьків дім надію принести.

Тут мене карає злая доля,
підрізає душу песімізм,
одцвітають квіти мого поля
до чужого ґрунту не приріс.

Друзі добачають в мені зраду
не хотючи правди зрозуміть:
Якби гроші, я купив би правду
нею кволих друзів напоїть.

І, мені не легке тут повітря,
час з'їдає вбивча чужина...
Збайдужів і солод многоліття,
що тремтить на кінчику ножа.

Був у мене друг на одиницю
войовничим полум'ям горів,
та зробив мені страшну дурницю —
полетів служить до москалів.

Та коли б у світі не надія
мого роду вільне джерело
не спасла б свята Марія
і журби цієї не було б.

Соняшник

Любий соняшник!
Твоя форма чудово прекрасна.
Звідкіля ти з'явився
у чужих, суходиких полях?
Любив я тебе,
коли вдвох виростили ми вдома, —
край покинув намус,
за ідеї чужі на фронтах.

Чому так сталося,
що тебе я так довго не бачив? . . .
Ми із Роду одного,
в добу чину зустрілись брати.
Поворотом із Сходу на Захід
пророче означив.
“В домашній неволі не чахни
й кидай білі хати.”

Киваєш привіт? . . .
Золотими ворушиш устами?
Скрита мудрість задуми
в сонцедійній живій голові.
Знов міцно обнять мене хочеш
в смарагди листами,
як у нашій колись, Слободській
золотій стороні.

Мені шкода тебе, як себе!
Чому тут заблудився? ...
Клюють твоє зерно: ще
різко різні чужі птахи...
Бач, від сорому й зляку відвернувсь
зажурився. Зневажають твій Рід
всі заморські модерні сини.

Я заїхав від тебе
далеко чужими краями...
Ненароком зустрів. мені Рідний
до болю твій цвіт...
Обіймай! У цю мить увесь світ
Український із нами.
Брат будитель надій, моїх прагнень
щастя зеніт.

Кампо Жордом,
1970

Подорож

Поїзд ниже холодні тунелі,
по залізних цокоче мостах,
змієм в'ється в гарячій пустелі
і полоще у синіх вітрах.

У тичинах дерева квітками,
екзотичні всечуда краси...
Тут людей забивають ножами, —
дичина навкруги хоч кричи.

А колись я хотів мати хатку
у предгір'ї дніпрових долин,
ловить рибу і будучи батьком
любуватись, як бавиться син.

Бачить бані церков золотаві,
в небі чистім, ключі літаків,
кольорові прапори державні
і схвильоване море вогнів.

А прийшлося в всесвітню завію
в безупиннім кружляти кругу,
наче в помсту за бажану мрію
засипа хтось пісками мету.

Не журить мене питанням, друзі;
чому зрадив у скажені роки?
Не піддався я підлій нарузі,
де терзають братів дикуни.

Поїзд мчиться, втікає в тунелі
стугонить барабанно в прудях,
розсіка ще безмежні пустелі
і полоще у синіх вітрах.

Ітакера,
19-9-1967

Яблунева історія

Яблуневий цвіт, для яблук.
Для добробуту нашого Роду... Тому
ми посадили Яблуньку.

Поливали, обгортали. Пололи бур'яни,
щоб не заглушили росту.

По наших трудах, вродилися Яблука.
Такі самісінькі, як в Україні, білі та
велико-дорідні, й пахли українським
медом, покищо росли на наших гілках.
Любувалися ми задоволено!...

Наші сусіди заздрісно казали. "Які хо-
роші Яблука". Знаючи що крім смаку,
Яблука мають в собі міцні зерна.

А зерно суть життя роду!

Тому, чужі люди намагалися з'їсти на-
ші Яблука, а зерна забрати й посадити
у своїм огороді. Ними керував під-сві-
домий біологічний інстинкт.

Перед нами стало питання, Чому?...

А тому, що огорожа Яблуні, була невід-
повідна.

Ми ошукали Яблуню чужим ґрунтом,
та ізолювати від чужого оточення не
спромоглися.

Чому???

А тому, що огорожа Яблуні, була прос-
то із чорних і сухих паликів бамбу.

Сталося так:

Коли Яблука дозріли впали на ґрунт чужий, і від свого власного падіння розкотилися в протилежну сторону нашого дому, тобто, під ті чорні патички бамбу, на чуже подвір'я.

Ми дуже побивалися. А наші серця від сорому і жалю горіли, а чужі люди з'їдлигим жартом ніби потішали:

“Буде кріпший рід!”

Ми були дуже розсерджені. Бо були рідними свідками явища падіння наших дорогих Яблук, які втратили властивість руху в напрямку Нашого Дому.

Адже, ніколи, не будемо садити Українські Яблуньок на чужому ґрунті.

Сантос
22-I-1978 року

Бразилські прогреси

*Погано дуже, страх погано
в одній пустині пропадатъ;
а ще поганше в Україні
дивитись, плакати і мовчати.*

Т. Шевченко

1

Ген доли і небо блакитне усе
і сонце над лісом шалено пече.

А пам'ять малює вчорашню красу;
сочать евкаліпти пахущу росу.

Тичини зростали століттям до неба
між листям ховалось пташиння, як треба.

Соблазні напої холодять в льоду,
п'ю я рефреско аж спрагу зіб'ю.

Смачніших паштейсів не знайдеш ніде
і радіо самбу із бубном гуде.

Ген, ген, в білих шатах колун рококо,
там домік Аніти й бразилське вікно.

Пасуться корови й дають молоко, —
і п'ють тут бразильці, як воду вино.

Холодне з лимону, оранж, бакаші
Й чомусь екзотичне смакує мені.

Тут ледве працюють, а смачно їдять
А карнавали! Ліпших свят не рівнять.

Тупцюють в'юнкі і рачкують старі,
а самбу голенькі вихитують всі.

А бубни, мов гноми, гудуть в полові
Бальони з вогнями летять до зорі.

Тут воля без міри, анархії смак,
багатий панує, а бідний ось так.

Не скінчивши школи, грає в футбол
і щастя його із кутера гол.

Смакують квасолі, часник, білий риж
і мало хто знає, де в світі Париж.

Де Україна в неволі свята?
Чому там ще люди терплять москаля?

Дітей забирають від батька назавш
в кацапську мікстуру, наругу для рас...

В цім карнавалі я жертвою став
із танцями самби Аніту пізнав.

Удвох, читачу, ми доріжкою йдем
взабутий ві іками щасливий едем.

Вітає Аніта, мов Зевса зоря,
наш погляд зустрівся, й підкошений я.

Співа й налива вже любовне вино,
неначе сьогодні, а може й давно.

Старинній орнамент й піяно гуде
чарівне, усе, як ніколи й ніде.

І пси величезні зовсім людяні
завш руки лизали у приязнь мені.

2

Пора пролетіла, спочила в лісах
а я ще кохаюсь у споминах-снах.

І так, читачу, ми з тобою ідем
в забутий богами щасливий едем.

Тропічні тут квіти, мов живі килими,
кличуть зірвати й додому нести.

Є квіти вампіри, цвітучий вершок;
пташки і комахи ідуть як в мішок.

Відлунням у лісі, щось крякнуло глухо,
на вітах папуги щось блимали гупо.

Кайпіри не сплять, співають пісень
так безтурботно цілісінський день.

Із світу усього плывуть кораблі —
тут раси мішаються прикро усі.

3

Пора пролетіла, спочила в лісах,
а я ще закохуюсь в споминах-снах.

Роками стомився, змарніло лице,
згадав я Аніту й любовне винце.

Співа й налива бразілське вино,
неначе сьогодні, а може й давно.

Пішов я по асфалті за місто страшне
що душу втомляє й фальшує святе.

Блукаючи довго не міг я знайти
Анітине щастя й моєї мети.

Де були яруги, дзвеніли мости.
Уже не пасуться в кущах корови

Горби розривають сталльні трактори.
Якою дорогою, — де мені йти?...

Евкаліпти пахущі п'нями стерчать
і сліду фазенди уже не пізнати.

Від гамору й диму я трохи ще сів, —
автів на вулиці більше, як псів.

З білих колун лише груди руїн
увесь краєвид до непізнаних змін.

Дивлюсь, а на купі орнаментів злом
мій янгел із гіпсу з розбитим чолом.

О, де ти, Аніто, любовне вино?
Неначе недавно, неначе давно?

Пощо зруйнували? Напружуюсь увесь...
“Сеньор! Заспокійтесь, тут діє прогрес!

Тут буде модерне, — з мармурних плит,
місто велике, старе все згорить!”...

Я мститися буду за впалий едем...
А серце щось ранить іржавим ножем.

Пішли б, в Амазонку, в пущі страшні
а домик Аніти лишили б, мені.

Ломати здобуте надбання людей,
це просто не мати практичних ідей.

Де ти, Аніта, любовне вино?!
Неначе сьогодні, неначе давно.

Віла,

Кануто Сарайва
1-10-1970

Ворожка

Від ліні — нещастя,
баянка бродяща,
ворожку із себе вдавала.
 По вілах блукала
 всім щастя гадала, —
 Прибуток надійний обрала.

Скажу по секрету,
моя тіль сілуету
довірно дала свою руку.
 І чую велике:
 “нещастя вам зникне —
 акварій потопе згубу!”

Підсвідомо все знала,
всім щастя вгадала.
Пророче усім предбачала.
 лиш прикро всезнаща
 найменшого щастя,
 сама собі не вгадала.

Віла Зеліна,
9-12-1951 р.

Землячок

Забув вернутися додому
знечестив роки родові,
ще полюбив московську мову,
чужі купує букварі.

По них виховує синочка
й русяві донечки аж дві.
Їм "кака" мама наче квочка, —
ростуть домашні янчарі.

З роду батько українець
мови москалика, — нівзуб,
не уче він свого лівивець —
пуска у світ дітей назгуб.

Якби один паскуда тільки...
Атож, атож... Крикнуть мушу!
Нехай ухопе тебе дідько,
напівмосковську зрадну душу!

Сан Каetano,
28-2-1974

Знеславлена слава

“Прикро, що так сталося...”

Із розмов при
відкритті пам’ятника.

За це мене, хай проклянуть
творці підробленої слави.
Нащадки з прикrostі умруть
з безсоромливості лукавих...
Батьку, геній, наш Тарасе,
великий велетень віків,
защо зневажили ледащі
згори, ізнизу ще й збоків?
Образ не мав таких ти ще,
від найлютішого врага.
За цих “творців” віддав ти все,
щоб Україна в них жила.
Защо сплюгавили тебе
в гемофродита, чи караска?
Тенети ворог й тут пряде...
Це ж, еміграції поразка.
Дух бунтується уперто.
Умріть від сорому “творці”.
Українське ще не вмерло
у цій гостинній стороні...
Сини правдиві України,
Зрубайте глум, на честь ім’я,
щоб нас агенти не дурили
й не зневажали генія.

Куритиба

В Океані

Вітай! Все близько простір грає,
о, широчезна гривна даль.
Відвічна велич не змиває,
гористим морем смутку жаль,
душі настирливу печаль.

Шуми, грими, погубне море
та не топи човна на дно.
Куди, пощо, твій вітер гонє
мій білий порус, полотно?...
Причал я вимріяв давно!

Гони вітрило лебидинне
в моє розбурхане село,
всім нам родинне і єдине...
Хоч кров'ю скроплене було
мені, як птахові крило.

Торощ в борти скажено-пінно
у бронзу кованих літер.
Та змісту Вільна Україна
ніхто ні вчора, ні тепер
в душі мій Прапор не роздер.

Добре на зиму сіємо зерно
проросте Весною завжди,
тому віримо Богові певно —
Він пошле нав Свободу-дари.

● ЗОЛОТО ✈
ТАСАЖА

ЗБІР

XVII

ПАВЛО СТЕП ЄВТУШЕНКО

З О В К Р О В И

Совершений християнин повинен бути досконалим патріотом. Не досконалим християнином той, хто подумці Божій, не любить всеціло свого народу.

*Патріарх і Кардинал
Йосиф*

Напридодні

Недавно сміявся, гряде новий рік...
Календарні листки голубами,
кружляють, спадають на сивий мій вік
незвично мені тягарами.

Незчислені числа моїх трудоднів.
Разять чисту свідомість до болю,
за ними червоні, яких не хотів
наче в ями летять люди полі.

Хоч потухли вогні, реальна завш річ.
Чорні тучі відродження родять!
У глибоку й глуху застрашену ніч
без мети люди з світлом не ходять.

1985

* *
*

* *
*

* *
*

Птахам непотрібно лічити роки,
а замість, вживають моменти вони —
тому живуть завше довше як ми,
— ми, ідеалів вічні раби.

Як гроші з кишені так тратимо дні
Здобутки онукам, даруєм щодня.
Закономірність, з прапрадів дідів...
Учені говорять, — мудрість життя.

1985

82

Тривожна ніч

Сни тривожать мене тяжкі...
В який засіб вам передати?
Бачу яругу з болотом на дні,
на кручі навзріст моя Мати
порятунку знов зове на вогні.

Їй сковано руки в кайдани,
як той місяць зблідніле лице,
а в квітнику під хатою гади
ллють отруту і гнуться в кільце, —
це посланці московської влади.

Злі закутані в шмати червоні
бідній Матері стисли уста,
і голосить вона, мов з амвону,
Славу Богові, в муках Христа,
безборонна свята і проста.

Змій забрав у дітей її збіжжя.
На Камчатку дітей, — в Колиму,
в біднім домі московське сміття
ненародженим миле петлю, —
зашморгне у колхозне сварілля.

Нові пасинки зрадою морять
наче б, хрін в огороді зросли...
Фараони рабів іще гонять
піраміди будувати Москві,
а раби своє рабство боронять.

Бачу, грабують і нищать село,
бляшанки на груди чіпляють
і щоби врагів між них не було
шукають і враз убивають...
Запроданці! — Їм влучне тавро!

А за морями дурні у достатку
дають голови Москві крутить.
В "прогресисти" прокладають кладку...
При одруженні москвовок беруть
рід із ними псують із початку.

Мені Матері шкода без міри,
сенс такий; — що життя нам дала,
ще турбують нездійснені згоди
відділити себе від врага
жити вільно, як в щасті народи.

Сантос,
4-2-1984 р.

Побратимові
Євгенові
Євтушенку

Не чином твори: твої гідні,
чому зробити так посмів?
Всі Євтушенки в Україні,
твое ім'я у москалів?

Свою покинувши богиню?...
Такі, як ти, хиткі брати.
Пішов із дому в чужу скриню,
яку я кинув назавжди.

Не забувай вогні Європи
й Америк вільні береги...
Крутити "Братську ГЕС" в болоті,
в Сибірі скоро, згинеш ти.

Твій ідеал, ревнива "Нюшка",
на манівці яку ти звів.
Твої вірші отруйна юшка. —
забув походження батьків.

Москва, для тебе не лукава, —
брехні великої трибун.
Призирству варта твоя слава,
янчарством ти її здобув.

Не заблищить тобі бляшанка,
підеш в ніщо, як всім було...
А скористається "циганка"
з естради кинувши на дно.

Ти преш у світ, чужі накази
тобі нав'ючених ділем...
Признаюсь!... Шкода до образи,
що ти зробився москалем.

Ріо де Жанейро,
3-6-1970

Білий вірш

Знаю, що бережеш тіло, але убиваєш
душу, а це заміна зла. Не знаю наві-
що носити меч, якщо не для бою для
якого він зроблений.

Г. Сковорода

Христос боровся грізно з сатаною
за правду злющі розп'яли його.
Тисячі літ Христової науки,
а глум над нею чинить сатана.

І ми ще смієм мучити святого,
як Фарисеї "славим", навпаки.
Щоденно йдемо впарі з сатаною
й немає згоди злого розп'ять.

В серцях у нас бушуюча тривога,
а в душах жар, безвихідна війна...
Невже ми можемо допустити до того,
що нам люципер Бога розпина?

Злимося, скиглим, вічно нарікаєм,
поклони б'ємо' вдома і церквах,
а сатана над нами домінує
безсилі з Богом біса розіп'ять.

Блаженні всі наукою святою...
Забувши вжити правду "зуб-за-зуб".
Смакує ворог наше добродійство
як хижий звір беззахистних на згуб.

Так проти зла, завжди церкви будуєм.
так проти його-учимо мораль!
Так проти його-сиплемо прокльони.
так перед ним впадаємо: з бажань.

Отак було, — ще тягнуться діороги,
до згуби будем "ворогам прощать"...
О, люди Божі! Мало вірить в Бога.
За Правду Божу треба і вмирать!

Сан Каetano,
В. Українська
1955 р.

Муки Тантала

Бог над богами, мітичний Зевс
всевічний скиталець Зодіяка.
По наказу всехитрощів богів
йому сина уродила мряка.

Тому, царем Фігарії він став.
Зрадив хитрощі людей до богів,
з ім'ям йому тяжким, вічне Тантал, —
незгораючи у тартарі горів.

О так воно за правду божих правд
давши на обід богам Пілола...
За гріх тяжкий, давно води немав
вогнями виснаженого рота.

І спраглому голодом уцент, —
завш фрукти спокусливі звисали,
коли жадав смакнути, у цей мент,
від уст смачні над ним втікали.

Новий Тантал, за правду правд
бажав іти свобідно до мети.
Він витривалим людям завжди рад, —
Дай Бог йому, — цілющої Води.

Чужій

...обманеним серцем можна
сильніше хотіть, та не можна
любити.

Гай. В: Катулл

Ми з тобою, чужинко, лиш друзі.
Не з'являйся в спомині, не снись...
Випадкова зустріч в півдорозі, —
треба нам допізна розійтись.
Хай холодне світе нам сузір'я
не рахує помилку за фальш,
Знаю, будеш в'ялена мов зілля
вечір перший проклинати наш.
Не кажи, що лихо все минеться,
гріш не кидай, не купуй прикрас.
Лише раз нам молодість сміється
із дощами вернеться не раз.
Не вернеться вимріяна змога
гін шалений ще раз розбудить,
роздоріжжям двоїться дорога
й нам огнями іншими горить.
Вибачай за зустрічі з тобою.
Серце твоє буде інший грить....
Скоро я під вибухи війною
буду в небі зіркою горить.
Променем понижу твоє серце,
як поглянеш у високу синь.
Як що добре у душі озветься,
ти до мене зіркою приплинь.

Франкфурт,
1946

Правдиво сумне

У житті все, як на довгій ниві:
Трудяться завзяті, щоб творить,
а другі чомусь такі ліниві
сплять, не хочуть землю борознить.

В перших тільки руйнація тіла,
але душу лишуть народу...
Смерть рабам народженим веліла
ще живим, за зраду Роду.

У їх рабська покора, як зваба —
більше люблять чуже, ніж своє,
обіцянка чужа їм принада
хоча доля в хомуті впаде.

Батько й мати — для них не люди .
мова рідна чомусь не така?
Ремигають кострицю верблюди, —
між горбами гріючи врага.

Із явилось, що людям це снилось
без потреби і ні-це, ні-те...
Національне горде Я згубилось,
українське серце золоте.

17-9-1985

Натуралізація

Чужина взяла долю мою
вихром роки у світ полетіли.
Вріс шап'рю у тропічну землю, ---
коріння вrostи не зуміли.

Завш небажано чуюсь чужим
ніби клином в чужій рослині...
Батьківщини цілющий плин,
грає сонцем у серці ще нині.

“Щоб родитися вдруге іще
треба підданство нам прийняти”...
Це ж з душі виривати святе
і до чужого не пристати.

Не одуриш серця живого
і не знайдеш параграфів, глав.
Нема засобу в світі такого,
щоб хтось душу на дві розклав.

Коли треба, — рішу задачу
й образу скоріше забуду...
Куций підпис у книзі поставлю
а душею Українською буду!

Сан Павло
1984

Злий вітер

Зустрілися так, наче рідні,
говоримо враз про все,
кому, які дії потрібні
а він мені ножик-слівце;
“Вкраїни ви тут не будуйте
і ваша завзятість смішна...
Як маєте проші, позичте,
для вашого й мого добра.
Я буду вам рати платити,
відсотки найвищі даю.
Чи будемо діло робити,
чи значить, як кажуть, — горю?”
Я знову почав про новини,
неначе за вітром нечую.
Новісенькі ткну йому книги, —
дарма йому пропоную.
Він криве душою. Боїться
не стратити зайво гроша...
Вітрами зривається з місця
втікає у ніч і зника.
Отак розлітають по-вітрі
“рідненькі” брати, хто куди?
Заблуди без Матері “вільні”
забудьки, не вірні сини.
Яка шкода! Стою винувато,
ображений сам на вітру...
Таких, як цей “брат” ще багато
— кого ж у тобі я знайду?

Сан Павло
17-1-1971.

Щоб
люди
знали
(метакритика)

*...за шмат гнилої ковбаси,
у них хоч матір попроси —
їо продадуть...*

Т. Шевченко

Бетонною розділені стіною
ховаєте злочинність від людей
і жретесь мов тварі між собою
у багнищі абсурдності ідей.

Наруга на гетьманів ваша дика,
Шевченка у комуну затягти...
А різниця між нами є велика
перевертні змосковщені раби.

Будив пророк нас словом, — дзвоном,
людей рабів, за гідність свою стать.
Ви наказали грубими словами
сине небо в кров перемалювать.

Ви нівечите історію гетьманів,
непереможність мрієте у сні,
і вам здається що немає гранів, —
але заграби гинули усі.

На вбивство наше клячете жертви
від "наших" тих, що загубили глузд,
від тих, що хочуть добровільно вмерти
від ваших пропагуючих отрут.

Із "нашими", що думати ледяці
маячите без світла у світі
робіте революції гарячі
за володіння пащеки Москви.

Такі, як ви, одурені Москвою,
нацьковані кусати скаженіш.
Заплатять вам пнилою ковбасою
і вишлють до ведмедів на Північ.

Ви косачі з кривавою косою
не запоріжська калена з вас сталь.
Безбожні Юри, куплені Москвою,
і нам таких падлюк, зовсім нежаль.

Ви зрадники "За Синім Океаном"
родин святих, як виродки голів
прийшли косити з ненажером паном
зелену ниву, не своїх ланів.

Ні розуму, ні підлости не стаче,
впадете мов підпилянні стовби,
Всесвітніх революцій вам не бачить,
як протилеж своїй голови.

Покривджені в неволі дуже знають:
Кожен москвин Распутін-ідіот.
Порада вам, не лізьте де не просять,
чужий не рийте рилом огород.

Прийде пора відчаю. І завзято
народи враз повстануть проти вас.
У кожного народу своє свято,
сьогодні ваше, завтра буде в нас!

С. Павло,
5-6-1968

На “Вагонетки”

Г. Ч.

Ви з'явилися мені ненароком
на світлині з волоссям в барокко,
з півусмішкою радісних уст;
в плющо-сукню утиснений бюст.
В рученятах пухнатих цвіток
кучерявий спричинник думок...
Видно зразу, ви не “товаришка”,
пані пещена, наче іграшка.
Де призуться з злиднями клопоту,
ви не збагнете й не охопите.
Вагонетки летять у незнаще
від біди до добра у найкраще.
Цвірінчать, цокотять, чепурненькі,
порожненькі, легенькі, гарненькі...
Не прийміть, пані, зле, чи шантаж, —
не везуть український вантаж.
Маєм право вільної думки!
Треба нам, як голодному крумки
слово калити в гарячу черинь,
щоб палити вороже, у тлінь.

... ..
Будем сваритися й вірші писати.
Краще це буде, ніж зовсім мовчати...
Вагонеточки повні надій
в Україну вантажить зумій.

С. Павло,

Прикрість

Богові душу віддав,
він грішну спасати не хоче,
А чорт моє тіло розп'яв
і нагло із його регоче...
О, так воно завше було,
правда стерчить вверх ногами,
Ката ти кормиш свого
гнаний в покір байструками.

15-9-1985

Сексуалізм

Родина, — це цемент людей.

В. Винниченко

О це страшне гадюче слово,
а зміст отрута на цвіток.
Дурний жадає з дітей моди,
із нерозквітлих пелюсток,
плоди вбива й дерева голі.

“Мораль і поступ!” Де ж, прикмети?
А де ж, отой людяний крок?..
Нас атакує глум розврати.
А де ж, закон? Бий на сполох,
хай зникне злодій “педагог”.

О, психологи безробітні!
Закрийте пащі, не кричіть.
Духовим змістом дуже бідні
йдіть ще голови лічить,
не вам дітей наших учить.

Гидкий ваш “секс,” позірна думка,
це не проблема. Глупота!!!
Запам'ятайте на все є міра.
В дитини завж своя пора
і недоторканість свята.

Тепер, атака на дитину,
убивство роду у зародку!..
На вас ще треба гільотину
або намилену бичовку,
або в задок отрути голку,

Пилюлі, — витвір сатани,
ними хребти калічать дітям.
А ви ж, дітям отих батьки,
ви помічники злодіям,
засів ланів пустим насінням.

Без вас, “вандали-педагоги”
знає життя коли співать.
Аморальні, злі потвори,
як вам про шкоду доказать?
Майбутню матір не вбивать!

А ви міністри порнографи
будьте людьми чеснот, вимог.
Міцних вам треба для держави,
а не безвільних крутоног.
Вас покара убивчо Бог.

Природи вам не перегризти,
шануйте в спокої дітей.
Ідїть на фабрики робити
і буде користь для людей.

Віла Кайсара,
12-11-1980 р.

Гаврило Серп

(У жанрі макаронади)

Мій сусід секретний,
якось завш чужі
а по чарці водкі
відкривавсь мені:

“Куди вітер віє
туди я хилюсь, —
накажуть молитись:
буду, признаюсь.
Богом, мене, — молот,
владная звезда,
буржуям запнівшій
конешно, біда.
Кака влада прийде
я в актив бежу,
дадуть мені їсти
добре їм служу.
А як і не добре
вина не моя...
Братська удача
боюсь москаля.
Нехай мене лупе,
він же, в орденах, —
для мене він влада
уміраєть єсть страх...
Кака непорядность
подумайте ви!
Гаварять про мене.
— Вислужник Москви.

Та я ж, Українець!
Народ мене зна,
раблю по-закону
бо плате казна...
В мене дисципліна.
Я в наказах строг,
можу те скрутити
у баранній рог...
Всех врагов народа
под водою найду.
Сам Нарком почепит:
“Красною Звезду”...
Мене не перече
я злой како зверь
“старшій” — доверяет —
как ти, — на Себерь”

Завжди чимсь лякає
й гнусяво хропить.
“Я вас научу мать,
как нада рабить!”

Коли вам завие
в бурях Колима, —
тоді пригадайте
Гаврила Серпа.

Новий Ульм,
1947

Проблемні будні

...за шмат гнилої ковбаси,
у них хоч матір попроси —
то продадуть...

Т. Г. Шевченко

Я вже не скиглю, — гірко плачу.
Ви запитаете, — Чому?
В гуді палю любов гарячу
а передать нема кому.

Кругом чужі, й свої байдужі
В захопленні пустих ідей,
в них щастя те, що повно їжі.
“Політика не дасть грошей”.

У чужині, як у тій пащі,
Мати Покрова не простить!
Підлеглі, роджені у рабстві
не можуть Волі оцінить.

Такі, порожніми бочками,
незлічнокількосний баляст,
з національними значками
втікають з соромом від нас.

Дітей своїх не зберігають
з чужими в'яжуть абияк
і безтурботно позіхають, —
національно вбивчо сплять.

О, Боже мій! Що за потвори?..
Гірше від птиць, чи за звірят.
Не благословив, мішати роди, —
пощож самих себе вбивать.

Дав закон крутовороту,
закони точні колії,
Державну Націю здорову
за Волю разом у боїрні...

Ти провідник, мій друже-брате.
Бери мене веди в едем!
Зумій нас духом об'єднати,
вождем тебе ми оберем.

Тоді, не буду більш ридати
і нарікати завжди теж,
а розбивати підлі ґрати
у шалі змушених пожеж.

Пушкін імперіяліст

По прочитанні вірша
“Кліветникам Росії”

Москва араба десь украла,
як дар раба дала царям,
пііта “генієм” назвала
і дала назву — Александр
та ще в додачу самовар.

Годив хвалько й стріляв по нас.
Воля людям: піт і мотузки.
Ворогом ставав щораз
апресор царський Пушкін.

За самовар араб удячно
деклярувався москалем.
Арабам стало прикро, лячно,
з його заграбницьких поем.

Ріки сусідів скерував
у московське стік-болото!...
Цар геній діло змайстрував
стрільнув араба в око.

Сусідські ріки перетяті.
Радіють царські кодла...
За службу царську краплі в Саші
багрянцем лються з рота.

Чому дивуетесь тепер,
згіркотіла трунком чаша??...
(Слава Богу, він скоро вмер)
Царя привабила Наташа.

Араб ломив в Європу двері,
француз підстрілив пиху.
Дісталась Наточка цареві
рожа зм'ята напотіху.

Цей приклад з тисячі один,
як плате зрадникам москаль.
Не продавайсь в московський млин
плати, як ворог, не втікай!...

19-3-1955

Ева

(жарт)

Снився сон йому учора,
якто й сам незна.
Охопив руками чоло
по садку блука.

Прямо в жито йде, угору.
До мети прямує...
Але чує у цю пору
що не він керує.

То уперто Ева зліва
тягне в зваб, додолу,
в бурянисте як те зілля,
що вилазе з рову.

Вперся. Ніби не хотів
й замахнув рукою...
В очі глянув й бурмотів:
— Ходім, біс з тобою!

Авсбург,
3-3-1947

Страждання розлюбленого

Мотив підслуханий
в таверні.

Налий бокал й неси вина!
Нема вина, нема і щастя,
вино приваба й глибина
любов із ним завжди пропаща.

І якщо випите вино
і на столі його не стало...
Розбий бокал, щоб не було,
любов розбрикалась в кришталі.

Розбий бокал! Вона пішла
з другим. Не вернеться кохана!
З чужим любов вона знайшла.
клекоче в серці люто зрада.

Налий бокал! Ще будем пить,
забувши всі на світі муки...
Нам більш в коханні не любить,
дзвени кришталь прощальні звуки.

Налий бокал й неси вина.

Нема вина, нема і щастя,
вино грайливе забуття,
перед еагибеллю, Причастя.

Розбий бокал! Вона пішла
з другим. Не вернеться кохана!
З чужим любов вона знайшла,
ридай, душа моя печальна.

Наполіс,
1949

Юнакові

звернення

Юначе, як маєш українську душу,
українську квітку шукай для життя.
Від доброго серця сказати тобі мушу —
Сам Бог не почує твого каяття.

Згадаєш мене, ти спасибі скажеш:
“Як то я давсь одуритись чужинці?”
Вузол суперечок по-вік не розв'яжеш,
духовно навіки умреш наодинці.

Нація викине тебе, як гидкого,
душі осквернить дітям чужа кров.
У світі нема, і не буде такого,
щоб щастя родинне з чужою знайшов.

Ти, можеш мені заперечити гнівно,
що людське кохання “нема більше меж”
Закон гандлювати, Родом невільно!
Глибоко продумай й себе збережеш.

С. Павло,
16-9-1985

Опис герба

Епіграма без присвяти

Місяць колисковий на лопаті
заляканий хрестовим мечем,
у вазі з медальйоном голова
кона без зубів і очей.
Зубів не треба!
А пощо очі?..
Всі горді власники гербів,
формується в сучасні зодчі
із дивними коронами й хвостів.
А тут же пави хвіст,
цариці-птиці;
очатий,
зоряний,
без крил...
Тож проти пави, ми синиці!
Такето Яр собі створив.
.....
А ви кажете:
"Біда! Князі у нас забуті
й пішли із Гомоном Віків...
Та ми, як схочемо в Славуті,
англійських втопим королів, —
Своїх діждалися князів.

Діядема,
16-6-1973 р.

Хто зрадник?

Як напав на мене пан
зчервонілий мов тюльпан,
з порпуровим в очах блиском,
назива мене "Фашистом".
Ясна річ. Тримаю нерви,
щоби зайве непоперти,
бож чужинцем я тут є,
— битись право не дає.

Схаменись, — кажу, сеньоре!
Твоя злість мене не боре...
Комунізм ти можеш мати,
якщо патрію продати.
Кубу вже подарували
Поредон взамін дістали.
За москаликів вмирати
треба осликами стати.

Америку злісно лаєш
й допомоги вимагаєш?!...
Одурює політрук,
вас без бою взять дорук.

Коли будеш у "Союзі"
траву призтимеш у лузі,
лати матимеш на заді
ще й голодних дітей в хаті.

Доказати тобі правду?
Покуштуй червону владу.
Людам щастя не вбивай
в рай московський відлітай...
А як вернешся із "раю"
я при людях пригадаю:
Чи вже братом моїм будеш,
що аж землю цю цілуєш?

Сан Мігел
Пауліста, 1-9-1968

У скору дорогу

У жанрі шаржу

Диктатор, злодій все народній
з Кремлю вилазь, прийшла пора!
Тебе народ прокляв побожний,
як Катерину, чи Петра.
Що немоскаль тиран лукавий,
твої дороги, — черепи.
Мир брехнею твій зухвалий,
соціалізм, — гроби й гроби.

У людях нищиш все прекрасне,
на глум возвисив москаля...
Невже тобі тиран не ясно,
що смерть за спиною твоя?
Втікай, зривай зірки й пагони,
що мов корові те сідло.
Тобі не знищити народи, —
кремлівське вибухне кубло.

Ще триста літ, татарське іго
тебе й Москву не научило?
Забув про дань, як то боліло,
ханатом мориш Україну.
Чужих народів ти заграба,
тверезий світ не одурить.
Твоя ще імперська держава
як віхть на палиці горить.

Намарно крутиш ти кордони,
загубиш ти свої скоріш,
повстануть всі проти народи
не утечеш і босоніж.
Прийдуть, повісять, так як "Дуче,"
на похорон не вдаре дзвін,
і твоє стерво всепадлюче
не зазна кремлівських стін.

На історичний прешся змаг?!
Вага мізерна. Числа зер!!!
Злодій з нутра зогнив упрах
раніш багато, як умер.
Мариш світ руками взяти...
Маніяком ти народивсь, —
ганебно будеш умирати.

Жовтень, 1982 р.

Про бичка

Та Уляна цибулина
із татарами гуляла,
а татари полюбили
красні чоботи купили.

Стара дражлива
приопівна.

Хто співав такі пісні
докоряв іще тоді,
нашій зрадниці Уляні,
по-татарському гулянні.

Є на світі такі люди
не птахи і не верблюди
не вмирають, не живуть.
а життя дітям псують.

Народився і Сверид
нема защо похвалить.
Комашини не убив,
на порбі чужих носив.

“Старший брат”, — авторитет
Хліб наш їсть, а дітям, — “Нет!”
Він Свирида застрашив
й Україну завалив.

Дарував Москві бичка
ще й танцює гопачка, —
Ковбасу в Москві зробили
і Свирида похвалили.

А бува уткне таке:
нам дурне — йому святе.
Виганя із Хати брата
в своїй злидні, москалята.

Бере бляшку-нагороду
стає зрадником народу.
І шука Москва щораз
дурним другим на показ.

Всі Свиридови "сини"
це вислужники Москви,
за ганебні ордени
батька й матір продали.

Порятунок є один.
Зупинити зрадний млин.
Войовничим козаком
здобувається закон.

1956

Буденна поема

*Чисте сумління — це
найкраща подушка*

О. Ібсен

I

Швидкість ріже простори глобальні
срібнопострім розчерком крила,
пнуться в небо поверхи криштальні,
де пустеля вітрами гула.

Що пройшло, — громами пролунало
й події бездіяльністю мовчать,
з дубів листя бурі позривали,
щоб могли злочинці їх топтати.

Шанувать тебе немає кому.
Зникли норми, впав іконостас,
а у місті, розкладі гидкому
не зустрінеш чемний реферанс.

Змаліла година,
а рік наче днина,
химерна хвилинка, —
мить невловима.

II

А юнаки любляться в захваті,
без спідниць вихитують алюр,
юнаки не голені й патлаті
протидійні в надбанні культур.

Натягають замість пасків шлеї
й покидають батьківські доми,
без мети й конечної потреби
верещать безглуздям сатани.

Коптять зілля цигарками й бійка
голови засмітчують дітям,
зневажають вартість свого війська
та й надію чуйним матерям.

Скерувати старші не зуміли...
Припинити?... Щирість де візьмеш?
Мода все! Щоб швидше ми горіли
у грабунках, бомбових пожеж.

Змаліла година,
а рік наче днина,
химерна хвилина, —
мить невловима.

III

Демократи, всі живуть на рати,
а прибутки стали їм мета.
Нема часу дітей доглядати, —
карнавал й футбол їх забавля.

Психіатра нам доба припнала
школярів ізводити з ума, —
земна куля їх колись не знала
і без них чистесинько жила.

З інституту ейцу-проституту,
тисячі розвратників щорік...
Славлять нам кастристів та Люмумбу,
терор кров'ю захлипсе вік.

Із Москви у закутки всесвіту
правду перекручують в брехню,
надають брехні святого змісту
з синдикатів вибухи вогню.

Змаліла година,
а рік наче днина,
химерна хвилина, —
мить невловима.

IV

Педагог модерний без потреби
все предчасне в голови вклада...
Квітку-матір уче роздирати,
щоб весною ще не розцвіла.

Псує тіло та й дурмане душу
за здобуті гроші від батьків...
Якби міг я, шкіру з таких здерти
гадів кинуть у смердючий рів.

Він не чує карного закону,
бо ж міністри "психіатри" теж.
Їм належить виховати потвору,
для забави, страйку і пожеж.

Щоби світ в руйнації кохався,
щоби хлопці з москалем були.
Політрук на фабриках з'явився,
щоби прапор розкладу несли.

Змаліла година,
а рік наче днина,
химерна хвилина, —
мить невовима.

Вільний світ під натиском агентів —
 ще у моді збитник пролетар,
 а господар став в терорі-геті
 щоб марксистський чад пропагував.

“Братам” можна, грабувань й сміятись,
 а меншійни терплять в наші дні.
 Найсвятіші в комуністи пруться
 комуністи ж, Римові святі.

І тепер, коли стають без Віри
 крадуть гроші й дипломатів теж,
 а московських рухати не смієш.
 О цю хитрість, читачу, простеж.

Вже й дівчат лишають материнства,
 Рівноправство в сексі, та біда,
 це розврат морального злочинства
 нації в утробі убива...

Змаліла година,
 а рік наче днина,
 химерна хвилина, —
 мить невловима.

VI

Відкриття ідуть несамовиті,
земля й місяць похилились вбік,
нам прапори кров'ю ще умиті,
бо так хоче варвар-чоловік.

Пише право людям, для обману
всі в кремлівських сейфах поцвіли,
“миром” робе війни й балагани
на прибутки й росту сатани.

Усесвітні видумані змісти
мішанину націй без преград...
Дні стихії вперті егоїсти
наче коні з крилами летять.

І куди?... І, і пощо?... Схаменіться!
Чи вас дьявол злякав з-за куща??
Чи нема вам припону в зневірі?
Чи сам Бог за гріхи не проща?!

С. Павло,
17-6-1977 р.

Алла пріма

То не тучі
грозами стріляли...
стихла буря, —
в небі Водолій.
То не роси дощові,
весняні...
Мої сльози нездобутих
мрій.
Не окреслить
все чуття любови,
що успаді,
як вишневий цвіт...
Загубивсь —
я в місяці медовім,
як пішов від тебе
в буревійний світ.

19.5.1950

Шукаємо провідників добра!
Мало народжує нам час...
Карбує історію доба
націй визволення та рас.

ЧАСТКА САМОГО

ЗБІР

VXIII

ПАВЛО СТЕП ЄВТУШЕНКО

З О В К Р О В И

Життя, — наснажує душу
і тіло стражданням, щоб
я його переспівав.

Автор

Сила вам

Вам явлюся над ворожим станом
за пролиту карміном землю,
я з під тиші вибухну вулканом,
лавою на ворога впаду.

Гордість бити нашого народу, —
українця гідного себе,
який був би паном свого двору
я возвищу вище надусе!

Вам пошлю гримучу риму
гряну маршем в приспаних стелах.
А в потребу, рацію-годиницу
з вами буду штурмом у боях.

Тож не треба сліз моїй могилі
я блисків-атрибуту у гробі.
Я бажаю, щоб Дніпрові хвилі
срібно щастя бризкало тобі.

В темну ніч, гарячими зірками
я спалю незгоди каламуть!
І бадьоро вам під прапорами
буду вітром залітати в груди.

Сан Павло
1980

Відповідь

Чому питаєте, хто я та звідки,
Чи партію маю, де і яку?...
Так обережно мов типи розвідки, —
я тоді просто у вічі кажу:
Перш, — Українець, як хочете знати!
Партію маю, змагаю в бою,
ту що москалик невисилі зломити,
в боях дошкуля, — з нею іду.

Другим ганьба! Це зневірам.
Їх нейтральність, — злочинність доби...
Слава звитяжцям, людям усесмілим
визвольної нам тепер боротьби!...
Це моя партія, дій запорука;
епохально геройська УПА!
Її не осиле московська отрута —
казиться з-злости, сходе з ума!

Перерід роду

У моїй крові нема землі
хоча дуб я на ґрунті чужому.
Батьківщино! Ти прости мені,
як прощала за це неодному.

Не родила — чужа земля
хоча гріє мене до втоми...
В мені кров українська буя
і чим іншим не буде ніколи!

Тут закони америк смішні;
кров батьків неврахунок дітям,
хоча будуть біленькі усі, —
та судити, закони не нам.

Заробив я грошей, слава Богу,
і поїхав краї відкривать.
І за довгу дорогу роками
свого роду не можу пізнать.

Народився син в Аргентині
а другий у Бразилії теж,
так не знаю чому і понині
свою кров я гублю. Ти простеж;

Дочка в мене тепер канадійка.
першу німку з собою привіз,
третя, якось родилась англійка
і мороки, як бач, цілий віз.

Я і сам соблазнився лукаво
влізла в мене "натурація".
Сам незчувся, як став "бзяню".
Рід сміється і ця публікація.

Віла Кайсара,
П'ятниця,
8-3-1984 р.

Мрії

Ще може все бути, хоча не завжди...
Чую радіо-вісті в ефірі, —
десь наші швидкі розійшлись поїзди,
для зустріч. А може й зневіри?

Я мріяти хочу про розкіш степів.
Геть! Фальшиве життя у столицях...
Як шкода, тутешнє кохатъ не зумів
А загублине все лиш сниться.

Мріяти прикро, серце млюсно пече,
почастинці уже забува.
Мені було б краще не знати про те;
як москаль десь тебе обійма.

Ну щож; поїзди розійшлись назавжди,
я нудьгую у чужому вирі.
Чужиною цокочуть, як там, поїзди...
ляга ехю прощально в ефірі

Хай зміна нова росте на Дніпрі,
а надія пророче їй чудо...
Ще симфонії — пісні вчуваю
в серці радісно чомусь, і сумно.

1956

Гарячка

Докучають болі
ножами у боці
Прощавайте роки
в блакитній сорочці.
Зловила хвороба,
кинула на ліжко,
щось в очах мереже
червона стоніжка.
А гарячка скаче
наростає криза,
залякує серце
в чорний хрестик риза.
Тобі пропадати!...
(грожу я хворобі)
Разом будеш прахом
у моєму гробі!

Лікарня,
3-4-1983 р.

Проща

Тут увірвана нитка-надія
нам судився обов'язок прощ,
чую ниже в гроби мелодія
душовбивчий Шопеновий "Дош".

Тут ридання й протести не чинні,
бож закопують навіть святих.
Примиряють мапнатів і бідних,
соціально рівняють усіх.

Континенти затруїні й брудні
хай гріхи їх потоп залива,
щоб родилась на чистому ґрунті
справедлива Свобода нова.

Буду громом в затишений штиль
сікти блиском німу чорноту,
мчати на гривах у рокоці хвиль
доки щастя в долоні замкну.

Вечір, вечір! Нащо стелиш тині
бавовняно-холодну постіль?...
Я спочинку не хочу, хай білі
гриви хмари загойдують біль.

Цвинтар
"Формоза"
С. Павло
1977 р.

Чому ДОВГО живу

Взяв з собою в далеку дорогу
українську весну у цвіту,
щоби жити чим був, ще ізнову
тому довго в надіях живу.

Кинув напої й зілля курити,
щоб улекшити працю тяжку,
низько шапку не буду ломити, —
так в Америці вільно живу.

Зберігаю любов до Родини,
святую мову й Кобзаря бережу,
завш співаю, в найтяжчі години...
Я для тебе мій друже живу.

Не забувши скажу, що у мене
сонях, мальви й любисток в саду,
ще безсмертник й волошкове небо,
ніби вдома я зними живу.

До своїх осередків ходжу я
і до церкви чужої не йду,
свою мову люблю і учуся
а тому так завзято живу.

11. 6. 1985

Доля

Там удома де цвіла калина,
повертав мій проти вітру млин.
за майбутнє душа не журила, —
в хату друг приходив неодин.

Моя доля тяжка й не дешева,
Хату будувати друзів, як нема!
Хоча сили маю, як у лева,
але чую нищить чужина.

З прикрістю звертаюся до Тебе,
Боже! Чим в житті не догодив?...
Чому жити є в біді потреба,
чом пів кулі в колючках бродив.

Стука щастя багачеві в двері,
а мого й вікна не добача,
за здоров'я молять йому в церкві,
а мені лиш гаситься свіча.

Я приб'ю запрошення на двері
чортові; хай прийде уночі,
підпишу союз з ним на галері,
щоб розчахлись горді багачі.

Сан Павло,
1950 р.

МИТЬ

Мрячні дні газетного паперу
у моїй душі не прочитать
нема жанру на буденну тему, —
пощо вдвері замкнені брязчать?!
Хто покаже якими стежками,
терпке лихо розтоптать в біді?!
Ні!...затамую я біль піснями
веснами новими на Дніпрі.

Любов перемага

*Що там є за темною куртиною;
у здогадах заплутались уми.
Коли з тріском упаде куртина
побачим все; як помилялись ми.*

Омар Хаям

Холодний стіл із чорної пластмаси.
Уколять нерв, свідомість голови.
І бризнуть роси, василькові сльози
стуманяться затруєно думки.

Вже чорна мить гадюкою на тасі.
сірий картон із датою в кінець...
І тіло жовте, як у Христа в знемозі,
ланцет розкрає наче холодець.

А я, хотів би бути вічно з вами,
(чи зрозуміє це надійний брат?)
Вногу іти, змагатись з ворогами
за здобуття упертих барикад.

Я так любив, всевелечі Родини!
Я так змагав, у праці для добра!!
За це життя тортуррами скрутило...
Хай тисне грудь не тесане груддя.

Комусь байдуже, зникне зойк в тумані
без співчуття, чи жив я на землі?
Хтось витре ніж з червоного крохмалю
з надією, життя вернуть мені.

Хмара біла, — лікар з оперативні...
дверима примне, вдаре по серцях
і свідками ви станете на грані
неублаганній смерти у очах.

А я хотів би, бути вічно з вами
(чи розуміє це надійний брат?)
Вногу іти, змагатись з ворогами
за здобуття упертих барикад.

Бажаю вам здобути Україну
на завжди вільну, в золоті й цвіту.
До ворога завжди неублаганну,
прімку боями, аж в мою труну.

Оці рядки видавлювать не легко,
отак, як вам небажанно вмирать...
Піду у світ незнаний і далекий, —
з естрад нових поезій не читать.

Простіть мені за хмурі байронізми,
за легковажний сміх у драмах днів...
Вони ночами римами проросли, —
міцні ростки, як дуба жолуді.

Шуми, шуми бразильський боре!
Хай гучномовці Лисенком гудуть.
Дніпре, стопни! Як і Тараса горе, —
моє на цвинтар скоро понесуть

А я хотів би, бути вічно з вами
(чи зрозуміє це надійний брат?)
Вногу іти, змагатись з ворогами
за здобуття упертих барикад.

Ще з вами йти, Кобзар узявши в руку
на святі гори в київські сади...
Позбавитись неволі та розпуки,
сцьорбнуть з Дніпра безсмертної Води.

С. Павло,
лікарня Пан Американа
22-7-1979

Таємниці мрій

Правда, я не прожив, а пробився
більш мого половини життя.
Ти, у сні мені, Боже явився;
пригадав — що робив безпуття.

Бачу я світло на горі Дніпра
там сумує дзвіниця твоя,
“Боже Єдиний” там хор не співа,
топче хреста нова татарва.

Молода моя там тоді сила
не молилась наніч, ні вранок...
А так солодко серце томила
напота твоїх дочок дніпрянок.

А любов, не одна квітка саду!
Я люблю Тебе більше як матір,
що дала в моє тіло принади...
А подвійна любов, що значе?

Голос шепче мені такі слова:
— Люби Бога, щоб душа горіла
а до інших: Щоб любов була, —
святі норми ломати не сміла!

Семафори

Приходять і відходять поїзди
через ріки, яруги та гори.
І розчахують рейки до мети
з різними вогнями семафори.

Їдуть люди, загорать на пляжі.
Дехто серця біль свого лічить,
третій в бубен вибиває марші,
а четвертий з голоду скиглить.

Виють поїзди стрімкі, як видри,
все залежить під які вогні...
Як червоний, — семафор закритий.
Як зелений, — їхати тобі.

І квиток, що ти набув задорого
діркою дірявиний на сміх,
а наруга давить тобі горло —
ти доїхать до мети не зміг.

Вже долина хмарами повита
семафор: ценобером вгорі....
Туликом мета тобі закрити
семафорна зупинка тобі!

Сан Павло,
1981 р.

*
**
*
**
*

Цока ввік оріховий годинник
із дверчат зозуля завш кує,
хутко стрілку час жене на кінчик
і відтак усе життя тяжке.

Батька вбито, замучили матір,
між чужими я, в чужім раю.
Хоча вирвався я із поза-гратів
вільним ще невольником живу.
Час іде і відчиняє дверці,
монотонно цока раз - ураз,
Якась біль вирує в моїм серці
повні груди жалю і образ.

О зозуле! Зрадлива зозуле!...
загадково ще, і ще, куєш?...
Чи про щастя моє нездобуле,
чи фінальне життя моє теж?
Замовчи! Не куй мені дурниці,
тобі вірив коли був малим.
А тепер? Коли і що присниться
без предбачень куканих годин.
Куй про щастя молодим весною
і старим, що вірять у ку-ку.
Я зневіривсь куканню бідою
знає Бог лиш, доки я живу.

Лікарня Жвон ХХІІІ
Сан Павло. 1979 рік

Річниця

1914-1984

Мені сьомий десяток минуло,
буревіяних літ сімдесят!
Так здається весни не бувало
і кохання в обіймах дівчат.
Пережив я багато на світі:
Глум фашистів й червоних царів,
голод, холод і розстріли в лісі,
мерзлий бункер волинських лісів.

Не далось мені розкувати
ще одурених сестер і братів...
Буду в душі свідомість стріляти
чад Москви виганяти з голів.
Вона голодом вбила Родину;
заморозила друзів в тайзі,
зашморгнула червону куртину
аж до смерти мені в чужині.

Я співаю про зрадницю долю.
Щож із того, що пісня луна?...
Не вернусь переможцем додому
Батьківщина в неволі стражда.
Хай змагає українська правда
визволяє з болота й брехні,
прогресує пора, внове завтра,
і зроста Україна в боїрні!

Я хотів би на хвилях Свободи
пити воду солодку з Дніпра
і забути всі рабські утроби,
що нам родять напів-мюскаля.
Може бути, це трохи дочасно, —
всі за гриву тримаємо час!
На могилах розквітне прекрасне,
Свято буде велике у нас.

А душа коли піде в засвіти
тіло спустять у землю чужу,
Буду Бога з-під ґрунту просити
помогти вам розчавить Москву!

14-2-1984

в Сантосі

Поезія навіяна дощем

Дружині

Ніколи не буде в минулому часі,
як ми побережжям приморським брили,
а хвилі бентежні, роззявлені пащі
у серце неспокій гриміли й гули.
І вітер бразильський чесав нам волосся,
нам золотом сонях сміявсь в небесах.
Ще очі твої золотого осоння
світили кохання в щасливих роках.
Якось незвичайно і так сумовито
за тисячі миль поверта нас в сади;
десь башти заснули князів гордовито,
де я закохався й погодилась ти.
Де Горинь бурхливий і Вілія тиха
їх води прозорі забути не міг,
коли то з московського вилетів лиха,
мене приголубив прапрадід Остріг.
Там десь матері нас чекали надарма, —
готовились весли зустріти в цвіту,
а доля без жалю надію ломала,
нас гнала, і гнала в чужу сторону.
В чужому краю ми не знаючи мови
насилу здобули зароблений ґрунт...
“Позич!” — не просили ніде і нівкого
свій дім будували. Цей труд не забудь.

Таких, як сами ми завжди шанували
не маючи рідних. Ми з ними разом
церкви і домівки нові будували, —
з німеччиною ділились, що став під вікном.
А час невблаганний утомлював крила,
злі ревності стихли досміху пусті...
Всечемних дітей ти нам виростала;
почулися з ними зовсім не самі.
Під замковий спомин на березі хвиль,
ми свій "кастеліньо" до веж піднесли,
Ці пальми шумливі та фікусів крила
від рук твоїх теплих онукам зросли.
Вони, як птахи на свята прилітали;
гармідер з піснями, пронизував сміх.
Гарячу нам юність іще пригадали
і перший цілунок, нестриманий гріх.

Тепер під дощами не можна ще вийти, —
формують озера тропічні дощі.
Якщо листоніш із нісвинами прийде
читаєм листи з України й Польщі.
"Як сумно, як гірко, що ми не живемо
щераз в Острозі, у волинськiм краю!"
Кохана моя. Я ні в чiм не поможу,
Я також як ти, що пройшло не верну.

Пляжа Палмарес,
8-4-1978

Лелеко

Люди, чи розумієте поета?..
Плугом крає в серці борозну,
Бо ж, він наче той старий лелеко
сил нема вернутись навесну.

Роки йдуть, і місяці промчались,
дні та тижні кадрами в кіно.
Чому так, одні в чуже ввірвались
а другим. як каторга воно?

Батьківщино, Ти моя надія,
ти життя вершина мого теж.
Мене сонце тропиків не гріє, —
надусе люблю Тебе без меж.

О, лелеко! Зрозумів тебе я.
Україну серцем покохав!
Все крилате, довгоноге плем'я
із яким ти гнізда покидав.

Проминав лани, моря і кручі,
в блискавках із крил стікала кров.
Знову ти вернувсь в сади квітучі,
кращих клунь у світі не знайшов.

Заздрошу тобі! Ти маєш щастя,
маєш крила й витривалість сил.
А в мені, в мені страшне прокляття,
бо ж, я блудний Батьківщини син.

Понеси любов на гострих крилах
і печаль і біль, і жаль-жало.
І прощай років на вечор схилик
матері чекаючій в вікно.

Передай їй, хай не дожидає...
Бог за зраду сина покарав,
у чужині життя тяжке він має,
щоб зусиль вернутися не мав.

Ще в останнє хочу передати;
всім братам і сестрам на віки,
помилку мою не забувати,
в самозгин чужину не іти!

Сантос, Віла Кайсара,
22-6-1978

Спостереження

Дрогнули дροхви, зачах чагірник,
зціпила зуби замерзла земля,
вискочив місяць, як той медяник
втомленим личком: з небес зазира.

Мовчать цвіркуни, виють собаки,
кригою дзвонять річок береги,
пусткою стогнуть голі байраки,
чуйність душі ніби ти і не ти.

Хтось застарівся неміччю втоми
вибром природи ще б'ється життя...
Ніби весни більш не буде ніколи,
ніби рай-сонцю нема вороття.

1944

Тортури

Твоя сварка пішла за горами...
Б'є усмішка завзятий "прокльом!"
Підійшла. Обняла добезтями
і вже щастям іскрить Оріон.

Мовчазливо потискую руку,
Біль солодку у серці терплю...
Ненавиджу тебе, як тварюку,
і як ангела в небі люблю.

Припущене

Як піду я від тебе узасвіт
Прийде інший на місце моє,
Не стривоже тебе моя заздрість, —
сліз гарячих ніхто не пролле.

У моє, його вдягнеш убрання
якнайкраще, немов короля.
Люди скажуть: “Це нове кохання”,
що була ти в житті пів моя.

А я буду потроху стлівати
у попіл свинцевий під камінь тяжкий.
Ніч весняну ніколи не знати
у насолоді пухких перин.

На кладовище підеш лиш раз,
пізніше не матимеш часу,
квіт не купиш могильних для ваз,
в другий рік не згадаєш ніразу.

Випадково побачиш томи,
що в них серце і душу вкладав.
Хоча з нехітю в руки візьми
прочитай, що для тебе писав.

Знаю я: ти не любеш поем
твого серця мабуть не стривожуть.
Тож мені в цім немає ділем, —
Батьківщині моїй допоможуть.

Віднайти себе, хто вони є?
Живуть для чого ще на світі,
хто злий ворог, що жить не дає
в національнім моноліті.

В цьому певний я, як прийде день,
що трудився я не даремно...
А твій муж, як не буде пень
зрозуміє моїх пісень.

Прощай подруго

Сизі дні заморозили квіти
цвіт ніколи вернуть до життя.
Очам синім у даль не зоріти
б'є притишено ритм завзяття.

Мало жити лишилось стрункому,
якась таємниця серця торка.
Наших друзів зріза по-одному
безпощадна й шорстока рука.

Тебе шкода! Я плакати хочу...
Деж рятунку шукати в журбі?
Знов до неба молитви шепочу
вік продовжити прошу тобі.

Не для нас моя леда прогреси
відкривають планети нові, —
у бльок-нотах закреслять адреси
і поставлять хрести вікові.

Нам гучного весілля не буде.
Не змагатись на білих човнах,
весна вдруге ніколи не прийде
і замерзнуть човни в берегах.

Зустрічати не будеш, царівно.
Ніжна пісня в душі погаса, —
ти не сядиш мені на коліна
і не вип'єш цілунок додна.

Ба, не хочеться бачити вічних,
злотомрійних біблійних раїв...
Хочу слухать в екстазі ліричних
придніпрових грімких солов'їв.

Ще не хочу; просити незвично
ключ від раю в святого Петра.
Я бажав би, купатися вічно
у цілющих нарзанах Дніпра.

Хочу людям майбутнім, крилатим,
жити вільно в епоху нову,
мед весною, як бджолам збирати
в Українськiм щасливiм саду.

19-8-1985

Грудка грунту

Відчув руками грудочку землі.
Багато років снів її побачить,
привіз мій друг із-над Дніпра в ці дні,
на чужині таке багато значить.

Бентежуть сльози в оранжевий тон,
серце часто калата тривогу,
в Кремель кида крем'яний прокльон,
бо не баче батьківського дому.

Ніч накрива в темінь пеленою,
а в голові повнісінько турбот,
Таємничо голубою грою
янгел появился із висот.

І чорну землю показує в імлі
агатом грудка світиться в пільмі —
це частка поневолена землі
в заморські краї дісталася мені.

З-за хмар відслона. Душа завмерла...
зустрів я матір ніби надворі.
Вона сорочку в крові роздирала,
в садку палила на трухлявім пні.

Веде мене у хату бруднобілу,
підлоги, даху й стелі не було,
торкнувсь до чопа, все летіло вгору
і в небі буревіями гуло.

Ген, ген, за плугом борозною степу
волики рілю орють пів-чвалом.
Оту, що ворог взяв в колхоз святу,
незнайшов таку за океаном.

Змішалось все, ультрамарин і бронза —
за борозну я вмерти радий...
Сам Deus тут іще таке незна,
рілю орати й бути винуватим.

Проснувсь. А в руці грудочка землі.
Багато років снів її побачить,
привіз мій друг із-над Дніпра в ці дні,
в чужім краю багато значить.

Сан Павло,
5-6-1969 р.

Евкالیпт

О. Ващенко

Це мій евкالیпт, торка зоряну ніч.
Міцнорукий всевелетень див...
Я з міста чадного ночами ходив
слухати в шелесті тайну сторіч.

З розмов так пізнав довгобуйне життя.
завш кора твого захисту криця,
аромати влякіровані в листя
страждальна душа випива ще моя.

Порою з дощем проявився секрет:
твоя сила в землі, а не в кроні.
Руйнуєш ґрунти сусідські червоні
колиш будови фальшиві уцент.

Дух наснагою і лік для легенів,
свіжий вітер степів в голові.
Здаватись не будемо клятій журбі!
Ми не любим спокою пустелів.

За Океаном

Буря стихено завмерла
гущу туч в клочки подерла, —
догоря зоря.

Місяць глянув однооко
з під брови-тучі високо
зором чаклуна.

Вужом в'ється дим до неба.
Все відходе, що не треба,
та не сплять моря.

Під собою грунт не трачу,
срібну-мідь тарілки бачу
з гордого Дніпра.

Я за синім океаном,
наснажителем, пеаном, —
тут для цього я!

Чую знову буде буря.
Збунтувалось Чорномор'я, —
Спалахне зоря!

Тобі пригадаю

Моїй Беатріче, у срібну
річницю подружжя

Пам'ятаєш Великодну північ?
дзвонів спів і сяйва ліхтарів,
несміливу проліскову зустріч
зрозумівшу в поглядах без слів.

Десь тремтіла зірка величава
в синім небі. А в твоїх очах,
якась сила непохитна, брова
нашій згоді ставила печать.

Враз слова спливали молодечі,
як ті з вежі ніжні голуби...
Нам тепер нанече недоречі
а вони ж, пророчими гули.

По шпилястій ми пішли дорозі
у зневірі, щасті та борні,
славлю менти монотонно-тожні,
щоб вони подобались тобі.

Мони Лізи, — усмішка з журбою.
Це ж, душі утомленій бальзам,
одна в світі цьому ти зі мною,
ти як мати нашим дітям храм.

Я не дав багато, бо не можу
всеж моє змагання є за те:
Ущасливить долю непригожу,
за твоє для мене серце золоте.

Не журись, що в світі ти незнаца,
не приступна, в radoщах сумна.
Всеж мені ти найдорожче щастя,
бо твоя душа в мені співа.

Як поет співаю тобі мент:
Бела Міс —, усесвіту краса
не один сприйняла комплімент,
і жадала заздрість не одна.

За твої терпіння чужиною
за ту юність, що мені дала,
до фіналу йтиму я з тобою,
Великодня зіронька моя.

Сниться Волинь, ніби це сьогодні...
І Остріжських замків старина.
Віють вітри свіжі та холодні...
Шкода, що не вернеться весна.

Не забудь же, Великодню північ:
Дзвонів спів у синій висоті,
несміливу проліскову зустріч
неповторну в нашому житті.

Сан Павло

* * *

* * *

* * *

Малахітом рясні
переблиски вгорі...
Чому тут на землі
нема щастя мені?

Розлилися чужі
перламуту в воді,
пароплави прудкі
будьте поступ мені.

Палять сльози в тяжбі
серце й душу мені...
У нерівній борні
порозстріляні дні.

Надобраніч тобі,
й Україні святій!
Хай, не гаснуть твої
в моїм серці вогні.

Наполіс,
1949

Правдиві марення

Сни, — обривки прекрасних новел
без началу й початку кінця.
Я заснув... На дворі білий день,
виблискує Фікус з глека-вінця.
Легкий туман на погоду натяк
на плоті білизну розвісив,
сонях не стятий киває сяк-так,
щоби в добру мить я повірив.

Бігають діти в росі босяком
орожевлює литця зоря...
Мисливці засіли ген під ліском, —
коси полоще в річці верба.
Ранок, мов пісня, пливе по воді
а там десь Карпати й гагілки...
І світ чудово прекрасний в ці дні
без смачного настою вишнівки.

Смерекові танцюючі далі,
переливи проміння в листві...
Гей! В такому роспещенім стачі
шиї вигинають лебеді.

Чи це сон забрав мене в полон,
а чи дійсність у чуже дозвілля?
Коли був би у природі закон,
щоб не в'яли ні квіти, ні зілля!
Довго прийдеться мріять мені,
поки прийдуть реальности змінні...
Та виростуть дуби, сини Бойозі,
в світі народи будуть Вільні!

Другові одинадцять правд

Рік міняє пору, як ті — сорочки,
снігом замітає, то ростить квітки.

Дощами купає, — раптово іщез
в кожух одягає, щоб ти не замерз.

Виростають діти — старі нас лишаяють;
усе що придбали і що в душі мають.

Час проходить. Радість обнялася з горем,
біль солодку з лихом забуваєм згодом.

Кожен має смаки дикі і святі...
з Богом не дозволю сумувать тобі!

Бо сум, це є зрада у твоїй душі,
колючки у серце, ногам комиші.

Якось все це знаю, і тебе навчаю...
Та не завжди смішно я тобі ручаю.

Гули наші весни, цвітом ми цвіли,
Й спільними плодами упадаєм ми.

Сонце по обіді котиться насхил,
повернуть на ранок, в нас нема драбин.

Де ти візьшем росту, як кругом зима,
як немає щастя, то й біди нема!

Все тяжке із серця, викинь, що болить...
В забутті дурного мудрости є мить.

1984

Змаг життя

Хочу ще жити новітнім Орфеєм
співом душі будить кам'яні.
Змагатись в боях за найвищі ідеї
вам призначено звище й мені
бороти brutальні бореї.

Вам за продаж батьків дають гроші
здерши із вас податком. "Брати",
проклятими будьте на звірів ісхожі
всі, раніш як до ворога йти,
падлючі створіння, не Божі.

Блукать чужиною і нюхати квіти.
Розважатись; прати й кохати,
по праці не грішно пікому. Як вміти
своє ніж чуже зберігати
в житті за майбутнє горіти.

Ти можеш за обрій в ракетах пливсти
патлачем у куценьких штанах,
дурну моду нести у далекі світи
та не можна пропасти в світах, —
добровільно іти у раби.

Зломайте московську гонитву скажену
відбийте в північні болота,
Вирвіть із бою мету недалеко.
Пройдіть у Золоті Ворота,
у Київ, — Українську Меку.

Із дерева мого паросток помсти
повною бростю бурхливо зліта,
гоне на бій вас, помстою впасти
зливом свинцевим торощить врага.

СВІТАНОК
СВОБОДИ

ЗБІР

XIX

З О В К Р О В И

Ось цієї психіки московського народу не розуміє Захід. Хоч її можна відчитати навіть на обличчі кожного пересічного "рускаво челавка". Є на тім обличчі щось невизначене, неозначене, нерішене. Ніколи не знаєте, що він за хвилину зробить: вас в руку поцілує чи горло перегризе. Тому, що він сам ще того не знає, приглядається. Коли ви вівця, кинеться на вас, коли вовк, — хвіст під себе.

Д. Донцов.

**
*

**
*

**
*

Іти в бою відкритому
приречено мені,
і без вини я битиму —
за Правду на землі.
Перепалю всю їдь образ
й накинєну вину,
і без вагання я за вас
ордалії прийму.

“Співжиття”

Вашінгтон став хиткий бастіон,
гуманізм в мікрофони чита,
збудувавши для долярів ОН...
Москва ветою права добува.
У грабунках зроста апетит
помога їй коєкзистенція;
обіцанням одурює світ
й захиталася резистенція.

І шпіони снують по Америці
Розенбергів шукають, жидів,
А на базі коєкзистенції
в дядька Сама ні дії, ні слів.
Пентагон еволюцій чека
засипа пшеницею кодло.
По Кубі в Нікарагуа Москва
устромля шакалячу морду.

Коєкзистенція, — гарна штука:
Сиди з “Миром”, — Москві не переч,
поки стане надиви гадюка
і отруту уштрикне кінець.
Резистенція в світі безрадна.
брехнею підбита, Москвою...
“Мир” московський народам — зрада!
Означа: піддаватись без бою.

1977

172

Тирани імперії зла

Україно моя! Батьківщино наша!
Чому звеважають свої та чужі?
Україна свята, живуча, прекрасна!
Твій поступ не здуше ніхто в боротьбі.
Паршивець зневагу лье в світі іще,
агентів загроші найма. А лютіші?...
Із цвинтарів роблять, на зло, попелища.
А ти виростаєш в своїм моноліті!

Москва може красти наш вугіль в Донбасі
і хліб видерати із рук матерів,
позолоти задерати в іконостасі, —
гнать на Сибір її рідних синів.
Ще може замкнути в колхозному геті,
мову крутити на московський "язик",
в Афганістани гнать свої жертви...
Тебе, — Україно не візьме на "штик".

З шкіри вилазять, кричать про "Братерство":
А в "Братському союзі" сваволя та смерть,
тортурами зисву в райсоветі уперта, —
народам задуха, московський смерд...
І хто з нас забуде кістки Петрограду?
Хто з нас не туже за Січ Запоріжську?
Хто щастя зкрав: — Національну Раду?!!
в столиці розп'явши Свободу живу?!!!

Хто з нас забуде про постріл у Крутах?
І вибухи підлі: Париж, Роттердам?!
До них ще додати винницькі згуби...
Я тисячі доказів світові дам.
Чи знайдети серце подлюче між нами?
Крамолу забути в тридцяті роки?!!!
Парткоми жиріли на голях держави
у трупів голодних хліб з рота тягли.

Чи серце у вас, не холодне від всього;
Як варвар із нищив родинне село?!
Безбожні кретики у церкві без Бога
гробниці торощать, щоб нас не було.
Щож, хай грибе, коли бидло без Бога
вирига все не насичена дурь.
Хоч би як не вгиналась критином свобода
буде Воля народам і смерть диктатур!!!

Курітиба
1985

Орел

Лех Валенсі

Білий орел гонорової кости
пломенів діамантом з висот.
А крила прудкі у кров фарбували
злі царі з петербурзьких болот.

Із Волі за ґрати, з клітки на Волю
динамічно, на пр'ю вилітав;
упевнено мріяв у синьому небі
й за нерівність до рівних упав.

І пір'я тверді із крил висмикали —
збили корону. В догоду кому?!...
За “волю народу” і гордість уперту,
випили з воропом кров голубу.

Сусідка орлам зраду змайстрила
зливом свинцевим торощить врага.
титана орла скрутила в курча.
І ноги йому серпом підкосила
дала вам за Бога свого Ілліча.

Було б не літати самому в простори,
лети високі зрадливі в житті.
Бо гоночі у небі не варті для друзів, —
шукати вам треба щодня на землі.

Москаль ненавидє тих, що літають.
Бог не дає ще крил, плазунам.
Хамська сусідка орла прив'язала,
а гордість під чобіт лягла дикунам.

Нам шкода орлят і сліпих недотепів,
Їх ріже під горло давунка Москва...
А ми будем знову свідомість будити
в орла, що із нами союз зневажа.

Сан Павло,
13. 7. 1981

Відповідь сестри

“Ти незнаєш, як радісно нам?
Несподіваний лист у руці.
Ніби яблуко хтось пополам
серце крає й вогонь в лице.
Пишеш брате; — Все хочеш знати?
(Маєш рацію, — двадцять років...)
Лиць змарнілих тобі непізнати, —
гнала я, під Берлін ворогів.
Кажу правду пропала родина!
Хто куди... В нашім домі чужі.
Із усіх я мабуть найщаслива,
мої діти зі мною, живі.
Напиши що потрібно від нас?
Щоб від голоду ти не помер.
Нам писали в газетах про вас,
що ви чахніте в злиднях тепер.
Чому пишеш нетак як говориш.
Тиж учився писать, як в Москві?!
Даю мамі адресу, як хочеш
й не пиши більш листів ти мені.”

Розуміти не можу нічого!
О цю радість і печаль сестри!...
Я прошу в читача лиш одного:
Розгадати цей зміст, допомгти.

Прудентопіль
12-4-1986

Арк. 12

177

Чому?...

Чому одному ще вовчиця доля
дочасно вирве і ломає бронь?...
Злі люди не рівні перед Богом,
і рівність та, мов крига і вогонь.

Моя Батьківщино! Твої янчари
українофоїби, як ті плазуни,
відчиняють в душі чужим брами
від зарази не хочуть себе спасти.

Ще малих дітей пускають із дому,
мати у шахті вугілля довба,
калічать мову, — москалі посвому
спочатку росту своє забува.

Під чужі прапори гонять бранців,
щоб рекрут свого не розумів.
Як світ підбити учать їх захланці
і бажати ще і ще рабів.

Ти не будь байдужим, чесний чоловіче,
тривож своє серце, хай голова зна:
Що твоя байдужість ворога величе
Україна сина у тобі втрача.

Перошкрябники

Тим, що уживають сатиру,
як палицю з двома кінцями.

Мабуть болю не зна
перошкрябка рука,
хоче чомусь своїх осміяти,
нерозважний удар на свого земляка,
аби спритним себе доказати.

Акробатка пера, —
завжди пише рука?...
Пише, пише сарказм безупину.
Це не жарт у біді танцювать гопака, —
зневажити свою Батьківщину.

Блимтять голубами
чужі перошкряби,
Чарки б'ють, в свою душу плюють,
графоманством збивають оскому.

Це фалшиві брати —
не пророки, боги,
героїчну УПА не злюбили.
Перошкряби раби! Запитаємо ми;
чому ворога ви не розбили??

Не потрібно ям рить
у загрозливу мить,
засипати предчасно Свободу.
І заграбам нетреба більше годить.
від свого утікати народу.

Вам би, з нами іти
в боротьбі до мети.
Ви не вірте в чужу писанину,
брати й дочки, сини з-під Москви сатани,
назавжди полюбіть Україну.

С. Павло
7-3-1974

Не журися, мій друг

Богданові Білинському

Не журися, мій друг, не журися
хоч би, як тобі тяжко було.
Об дорогу-життя хоч розбийся
з перепонами завжди воно.

Підіймає одних до вершини
із розгону встромляє у ґрунт.
В резистенції ми, як спружини
револютуємо з перших секунд.

Ми родились в огненному вирі,
перед нами неволі стіна,
нам тяжку хтось поставив драбину,
а за муром Свободи зоря.

Кожен крок на щабель, по драбині
крок кривавий змагань до зорі.
Ми останні нащадки рабині
рвем тенети тяжкі в бородбі.

Може бути це трохи трагічно,
але де ж кому щось угадать?
Чи зуміємо ми героїчно
у революті за Право встоять?

Мало хто з нас дійде до дзвіниці
мало хто доросте, — дзвонаря.
Провід пада під мури убивці
хоча вірим, що зійде зоря.

Хоч би, як у житті ти втомився,
підіймайсь по драбині крутій,
Не журися, мій друг, не журися,
всім призначені звище путі!

У зневірі не стратиться щастя...
Воля вітру піде й в Сахалін.
Тільки треба терпіть і змагаться,
ми раби не предбачених змін.

Сприймай долю, що шле тобі сонце,
розстиляє надію трава...
Переможньо дзвенить тобі бронза,
кличе міцних епоха нова.

Хай же, строфи тобі, як розрада
і всі трагедії зроблять смішні.
Песимізм, — це народові зрада,
песимізм, — це отрута душі.

Сан Павло
29-6-1969

Повчальне

Любіть апостолів своїх
і вишукуйте в них бога,
не вірте в єресі чужих —
завжди буде перемога
у своїй державі, вдома.

Страшні апостоли чужі
із догматами брудними,
щоб гоями були ми всі,
щоби завш нами рядили
і батогом по рабській спині.

Ти не дай життя заграбі,
бо так смерть несеш народу
Бий його у його хаті,
за перемогу дякуй Богу;
Все Вищому одному.

Московський жид це сатана
у Бога краде душу!...
Твій рід в неволі знемага.
Цей закон відкрити мушу —
людську гідність не порушу.

Любіть апостолів своїх
і вишукуйте в них бога,
не вірте в єресі чужих
завжди буде перемога
у своїй державі, вдома!

В окупованім царстві

Вовча злість у заклятому царстві
варвар нище гордих королів...
Чи то можна жити, мов пропащем
біль терпіти й гамувати гнів?

Ще нема кінця Судом-Гуморі
під ногами кров, шаліє жах...
Нас замкнули у нашому домі
ключ з дверей у чужих руках.

Смійся, вовче! Маєш своє свято.
З ким ти підеши забирати Світ?!...
Вільний Світ не буде довго спати,
заклада під Кремель динаміт.

“Хліб — сіль”

М. М.

Не кажіть мені, що ворога добром
перемагаєте щоденно.
Це нижщевартість, що горбом
рабство накинуло злиденно.

Не зустрічайте з хлібом-сіллю!
Ніхто, для вас цього не робе.
“Гості” синів вбивали злісно, —
Наше добро віками гробе.

Я знаю: вас розхвале ворог, —
москаль обійме й поцілує,
а як прийде здобута Воля
все українське заграбує.

Хліб хай наш, застрягне в горлі,
а сіль хай виїсть очі заздрі...
Будьмо людьми себе достойні,
не підлабузимо заразі.

Робіть ви так, як ворог з вами:
усе московське нищить втріску.
Бо рабські звичаї віками
хам практикує, як дурійку.

Курибита,
1985 р.

Без
вини
— винуваті

Кому слава, — кому ганьба?
Життя, — це вічності борня...
Доба нова малих не славе
до згину в тундри заґаня.
Бурі виють нам щоночі,
шаліють змії кров'яні
і злі химерні помсти очі
агатом блимають мені.

Поспішаючи в темряві
мене знайти. А ти ж, як я!...
Чуєш? Кат гарчить без тям
шука уявного врага.
Його пиха чванко, горда —
у нашім домі завжди гад...
Я не злякався його кодла,
хоч ним засуджений до страт.

1946

186

Однорід

Юнаки нових днів на чужині!
Про родинне вас хочу спитать:
Чи ви будете вірно щасливі
із чужою весною дівчат?!

Ви не зрадні сини України,
не шукайте отруйних принад...
у саду нашім пахнуть жасміни
українських всевірних дівчат.

Прудентополіс,
1985

Ясна мета аргументацій
добра у світ нам пренести!
Без домінацій-спекуляцій
ми хочем жити без Москви...
За бій-вимоги, — Бог прости!

СМУТОК

пісня

Де ти, дівчино, пташечко
щебетуньо до сліз?
Твої радощі сонечко
я з фронтами поніс.

У димах загубилася
наша перша весна
і розлука відбулася,
як приміла війна.

Хоч життя наше скошене,
тебе завжди люблю
і щодночі тривожено
я на зустрічі йду.

Все проходить туманами,
все спалила зоря...
В моїм серці лишилася
ти з найкращих одна.

Не для нас розцвітатеме
білий сад навесні
і цілунку гарячого
не відчути мені.

Не повернуться радощі
не чекай і не жди,
в чужині ніби багнищі
я умру назавжди.

Прийдуть весни щасливити, —
для нових поколінь
у той час, як дзвонитиме:
холод вічний — “Амінь”!

Мені жаль пережитого,
та ще більше тебе.
Твоя зірка журливого
в Україну веде!

У димах загубилася
наша перша весна
і розлука відбулася,
як гриміла війна.

Радольфцель.
1946

Солідарність

Як що вдома встоять за Свободу
не можна, тож сусідам Свободу
спаси.

Д. Байрон

Знов на Польщу повзе насильства туча
-хмара.

Витривалим вам тяжка тюрма була...
Вночі я чув, в ефірі десь душа ридала,
бо серцем стражданим ще Волі не зазнала.

Жінки й чоловіки і діти у повстаннях —
роджені у клетоті віків, всезнанні нам,
люди щасливі у здійснених бажаннях
встають вперед світом із могильних ям.

Як незлічимість хвиль, що б'ють піском
прибою,
у водовороті мук своїх гнівних страждань
в зусилля, в міць людей, що хочуть бути
собою
лягають збиті знов на пребережній пляйні.

Пірат — чолом червоним і вогнекрилий,
у всездобичі московський хам терза рабів,
за табунами душ, напруживши всі сили
летить на нас перун, — злий комунар богів.

Він страше сильні душі, і всіх пожрав би
у сказі злоби, помсти, що на людей навлік.
По переможному полю він гнав би й гнав би
того хто ще змага і живе, як чоловік.

Білий орел! Злітай з червоної бісниці:
на завше ближніх одноборців полюбить.
Лети з'безумною юрбою разом злиться
боротися і творить людиною щоб жить.

Ви, за Волю впавші не перші й не останні!
Гонімо разом стару нещастя добу.
Бо грати вам, як нам давно криваві знам.
Йдемо! четвертувати заграбницю Москву!

Солідарність: —

Торпедний стріл в московський Кремел-човен.
Вантажений брехнею: “Братерство Воля й
мир.”

Кістками трупів виголодалих повен, —
стюгін і кров невольників із брудних вітрил.

Де ви хиткі?!...

Позбавлені меча, колись “титани?”

Добровільні в'язні зазнавши супокій.

Щасливі ви що жить дали тирани?!...

Вам кат москаль дорожчий, а не сусід свій...

2-5-1983

**
*

**
*

**
*

Московська брехня,
робе людину дурною.

Автор:

Містерій тяжких кривавий вампір,
дичаве жадсбу злобою...
Вселюдство відбий, прикладом дій,
бо прийде черга за тобою.

З відкритих горлянок тече людська кров
благаємо всім допомоги.

Кат звільнив один, за ним другий прийшов
запряга між залізні занози.

І хто наші жертви, в чому їх вина,
за що застосована кара?!

Лиш тільки за те, що Господня рука
синів Батьківщині зростала.

Їх смерть не страшна, привикли було
терпіти тягучу сваволю.

Враз реальне щастя блакитно цвіло
відважно боротись за Волю!

Всіх, смерть не вбива. Готові тепер:
Україну іти визволяти.

Ніколи козацький чин душу не вмере
буде банди Москви розбивати.

Після проповіді

*Не думайте, що я прийшов
принести мир на землю.*

Ісус Христос

Я вославу плету неупинно
вам вінету із кров'яних рож,
перед вічністю стану незвичло
душу візьме на руки Христос.
Поведе він бездомного сина, —
врата царства відкриє навік,
оповість мені тайни великі
про які ще не знав чоловік.

Я за Божу іду оправдливість.
Любив Правду Христос, як і ти...
Та фальшиві боги мають скритість
замість Волі, нам тешуть хрести.
Умираємо й знов воскресаем, —
цей закон історичне кермо.
На прогрес, що його здобуваєм
скаженіше ще рабство прийшло.

Аріянцем я бути не смію,
до Ісуса молюся щораз, —
і духовних отців розумію
чому вмер над Голгофою Спас...
Мені радять підставити щоку; —
міцно вдарять мене хижакі.
Святу догму шаную високо
й хочу бити я перш, навпаки.

Хай ворог підставе, — вдарю його;
щоб раз назавжди так опік...
Щоб він не встав, на прабунок мого,
щоби вільний я був чоловік.
Поняття святе так розуміти:
Якщо хочеш ти жити. Борись!
Будуть спасенні гноблені діти
за цю правду, до Бога молись.

Нарікати слабим, — йти у ями,
це не дасть ні Свободи, ні змін...
Христос Бог-Чоловік над царями
Я створіння подібне...Амінь!

Курітиба,
1971

Українське різдво

Святий вечір Різдва України
це Зірниця та Чумацький шлях,
по якому нас доля водила
титанічно виборювать змаг.

Святий вечір Різдва України
це вигнання з “дарами” царів,
що приносять рік-річно руїни
розмножують пролетарів.

Святий вечір Різдва України
це не свято добра ворогам!
Це нам змаг щоб стріляти уміти
в ключарів позамиканих брам,

Де чекають на Волю герої,
з їхніх тіл смолоскипи-зоря,
Де клекочуть ненависть, набої
в окупанта, заграбу царя.

Святий вечір північних кошар,
переможений Правдою страх!...
Вже луна Богоправний хорал
з-над Дніпра у святих небесах.

Марш народу

Вперед ідем, до перекрою,
віродимо козацький рід.
Хочеш Волю? Беремо зброю,
розгромимо ворожий збрід!

Господар ти свого подвір'я
змітай непрошених гостей!
У нас нема катам довір'я,
нема заграбницьких ідей.

Сусід з ганебної неволі
іди до згоди й будь готов!
Люди наші, голодні й голі,
чума московська коє знов.

Вітри стальні, шумлять, у полі,
для нас нема складних ділем,
без боротьби не буде Волі, —
ми право силою візьмем!

Беріть в кліщі, і, натискайте,
нехай втіка у грізну мить.
Удома першими стріляйте,
москаль заюшений бандит.

Ми, Українці, переможем,
бо гнів наш ворога разить.
Право маєм й рівно можем
в своїй Державі вільно жити!

Вперед ідем до перекрою,
відродимо козацький Рід.
Хочеш Волю? Беремо зброю,
розгромимо московський збрід!

Пам'ятай

Окупант не приносе щастя!
Навпаки; забира найкраще...
Життя твоє буде пропаще,
коли серце іще ледаще!

ЧУЖІ
КАСКАДИ

ЗБІР

XX

ПАВЛО СТЕП ЄВТУШЕНКО

З О В К Р О В И

*Із всіх прояв артистики
найкраща і найтрудніша,
без сумніву, — артистика
слова.*

Латіно Коельо

Сонет другий

Якщо чоло твоє проборонене
глибокими слідами сорок зим,
хто згадає шлюбне та любовне, —
зморцкам пошле іронію твоїм.

І на питання: “де сховані в цей час
остатки краси веселих літ?” —
Що скажеш ти? В погашених очах?
Жартівливий промовиш зміст.

Спокійно прозвучать твої слова:
“Погляньте ви, на моїх дітей!
Моя юлишня свіжість ще жива
в дітях оправдання старости моєї”.

Припустим: З роками застигла кров
в насліднику твоїм вирує знов.

За В. Шекспіром

Сонет сімдесят шостий

Щож мій вірш не блиска новиною
різноманітністю змін нежданних.
Чи не шукать ще трюпи нової?
Нових понять у творах просторядних.

Минуле ще повторюю ізнову
завш в старій одежі я перед тобою.
У вірші за змістом знайдеш слово
повитого щастям, й журбою тяжкою.

І все тому, що знов і знову
тяжку ще сам одну рішаю я задачу:
Пишу про тебе, — моя любов.
Й цим самим сили серце моє трате.

Теж саме сонце ходє наді мною,
та і воно не блиска новиною.

За В. Шекспіром

Мій Вераній, мій друг! Із багатьох тисяч
Самий милий, саме найдорігший.
Ти ж, під дах родинний повернувся,
До матері старої і братів.
Повернувся! Які радісні вісті!
Я бачу тебе, розмову чую
Про Іберів, про землі, про народи,
Як колись оповідав ти. І шию
Обійму, і очі твої і губи
Поцілую. Гей, слухайте щасливці,
Хто щасливіший і багатший від мене?

За В. Г. Катуллом

Розложу і роздавлю вас, негідні!
Блудний Фурій і пакостник Аврелій!
По віршах моїх легких і скромних
Ціните хлопчиком мене безсоромним.
Серце чисте мусить бути в поета,
Хоч вірші його можуть бути іншими.
Навіть блиску і соли надає їм —
Вселегкій думці не скромна усмішка.
Веселить вона — лише не хлопчиків
А бородатих мужів із довгим життям
Втомлених, чуттям захолюнених.
Ви, рахунок загубили поцілункам,
Не хочете визнати мене мужем?
Розложу і роздавлю вас, негідні.

За В. Г. Катуллом

Інколи ти говорила, що віддана лише Катуллі,
Лісбія, і що тобі навіть Юпитер не люб.
Я ж тягнувся до тебе бідною похіттю черні.
Ні! Наче дочку батько — оце так я любив
тебе

Сьогодні я зовсім прозрів
і хоч похіть гаряча палає
Всеж в уяві моїй зневажливою стала ти,
Запитаєш мене: чому?
Тому що обманеним серцем можна сильно
хотіти та не можна любити.

За В. Г. Катуллом

Ні, не надійся заслужити приятель і визнання
у друга
Благочестивої любови в нагороду не жди!
Невдячність царює, добро не приносить на-
городи,
Де там нагороди! Добро роде гіркість, глум!
Так і зі мною. Ворогом моїм найзлішим і
жорстоким
Виявився той, кому другом і братом я був

За В. Г. Катуллом

Читаючи книгу

Я зачитався. Читав давно
у пору ту, як ливень бив вікно.
Ввесь з головою в читання ввійду
і не чую дощу.

Вдивляюся в рядки, як у морщини
задумчивости, годинами підряд
момент стояв, чи йшов коли назад,
як бачу враз фарбовані картини
в них набрано, вечірній сонця спад.

І як нитки намиста строфи рвуться,
літери котяться куди хотять.
Усвідомляю: сонце покидає сад,
та було б йому ще раз оглянуться
із-за охоплених зорею оград.

А тут якби вже ніч по всіх прикметах
і тягнуться дерева край доріг,
вже люди поспішаючи на збір
й говорили складами хто як міг
на золото оцінюючи мент.

А як від книги я погляд відведу,
за вікном очима радо стану,
як близько буде все моврядом
все родинне це серцю моєму!

Тож треба глибше вдивлятися в пітьму
і пристосувать все для громади,
тоді побачу, що зима мала
околицю вона переросла
й себе, і стала більша небозводу,
а крайня зірка у кінці села
останнім світлом в домику приходу.

За Р. М. Рильке

Стіл

Виросло дерево в нашім поліссі,
дорідне та рівне до піднебесся.

Хлопцям прийшлося поробитись немало
раніш, як на землю дерево впало.

Коні добротні, аж в милі отак,
тяжко йопол притягли на тартак.

Роспиляли тут пили на рівні дошки
сталеві погнули об суки зубки.

Дошки та короди були ще шаршаві,
взяв для роботи столяр з Варшави.

Майстер практичний, Адам Вішневський
струги ладна і долотами блиска.

Довго стругав він, клеїв, бурував,
раніше чим стіл на ноги так став.

Тож, бачите скільки трудного діла,
щоб за столом, ваша велич сиділа.

За Ю. Тувім

В кінці вересня

Вже квіти в садах, оцвітають в долинах,
тополя зелена іще під вікном,
предвістя зими в якомусь сумір'ї —
гора в накритті уже білим сніжком.
А в серці моїм іще південь весняний
і літа мого іще жара і краса,
та їней волосся у час невблаганний
підкрався та й білить, моє не пита.

Квіти зів'ялі, життя умирає порюю...
Дружино моя, на коліна сідай.
Ти горнися ніжно мені головою,
чи кинешся завтра на гріб мій ридаць?
Коли я раніше умру, ти розправиш
під мене надтрунне покрію шиття?
Віддавшись любові новій ти не скажеш:
для ім'я другого вже мого ім'я.

Коли перестанеш ходять в покривалі,
повісь на могилі, як прапир, свій крен
Я встану з могили за тою вуваллю
і сльози свої утирать буду нею
і ранене серце тобою, — стисну,
наш ранок короткий в тобі залишаю
всі гострі образи зазле не візьму.

За Ш. Петефі

Фулеський король

Король із фулії бездарний
у кубок з-золота влюбивсь.
Хранив він дар прощальний
коханної колись.

Як випивав — із кубка
тож залю оглядав,
пригадував голубку
і сльози витирав.

Коли схилила доля
віддав майню другому
все аж до престолу.
А кубка ще нікому.

З друзями в повнім зборі
у прибережних скель,
у замку коло моря
гуляв прощальний баль.

І кубок свій червоний
висушений до дна,
він кинув вниз з балкону,
де чорна глибина.

В той мент коли в прибої. . .
зникав у піні злив,
умер король від болю
і більше він не пив.

Із Й. В. Гйоте

Новорічне поздоровлення коняці

Привіт тобі, старенька клячо,
і ківш вівса із цим вдовоначу,
хоч ти тепер хребет ходячий
та всеж була
колись кобилою, гаряча
і риссю йшла.

Ти глухувата й сліпувата.
І сива шерсть твоє прим'яття,
а сіра в яблука, крилата —
була така.
І вершник твій теж був завзятий.
Пройшла пора.

Була конякою на славу,
і був посподар не лукавим.
Міг я хвалитися на правду
завш тобою.
Навскач скакала ти канаву
вмить зі мною.

Тебе й пів сотки марок знаних,
що родич дав любі у придане.
Хоч капітал скажу — по честі, —
малозначний

Не один раз дарунком тестя
був удячний.

Коли я йшов на рантку милій,
тобі було всього пів літа,
лошам за матер'ю летіла,
й омакала вслід.

В тобі жила буруном сила
весняних літ.

Пам'ятаю, ти танцювала
на тобі збруя вся блищала
із молоддою ти летіла,
неначе змії.

А вулиця вся вслід кричала
— Куди ти? Стій!

Коли з тобою були ситі
і горла в нас були промиті,
дороги нам були відкриті
ми — страх — неслись
і від землі твої копита
злітали ввись.

Чи пам'ятаєш перегони?
З пружом повіслі літні коні
тобі примались, — стороною, —
летить стрілою.
Батіг не ляскав над тобою,
хоч і був зі мною.

Завжди була ти вірним другом,
нема кінця твоїм заслугам.
Напружив силу свою кругом
йшла весною,
перед моїм тяженьким плугом
й бороною.

Коди глибокий сніг зимою
перешкоджав робить зі мною,
я підсипав тобі зухвало
ячмінь, овес.
Я знав, що ти заплатиш вдвоє
у літній днесь.

Твої два сини плуга тягнуть,
а двоє груз возити стануть,
і щоб одуреним не бути
трьох продав
чистогоном, марки брутом
за їх узяв.

Ми утомились боротьбою,
бо все на світі брали з бою.
Здавалося, ниць перед бідою
ми упадем.

Так постаріли ми з тобою,
а ще живем.

І хай не снять тобі тривоги,
що з голоду протягнеш ноги.
Не жду від тебе допомоги,
хоч я в боргу!

Тобі вівся іще в юмюрі
я бережу.

Я постарів з тобою також.
Ростуть молодші як ти бачиш
дадуть кісткам і шкірам нашим
передихнуть.

Перед рухом тим що ляжем
в останню путь.

За Р. Б'юріном

Про ту, котру любив

Дівчина, що коханою була,
жила в селі колись, де води.
До пристані там стежечка вела,
на кладочку підгнившу, хиткі сходи.

А про назву хуторка, що вдалині
можливо знали мешканці самі.
Холодний вітер з пагорбка тоді
землястий пах носив в похмурі дні.

В такій порі росли його пориви.
Дерева в лісі нахилялись вниз.
В калюжах зливи, зативались ниви,
де колихався зеленавий риж.

Там без взаємин близької подруги,
котра колись в ті роки там жила,
напевно я не знав би цієї округи
ні озера, ні лісу, ні села.

Вона вела мене до церкви Діви
занурену в гущавину, в тіні.
Дякуючи знайомству з нею, живою
запам'ятав усі сілські плетні.

Я озера не знав, та оцю заводь
вона перепливала впоперек.
Вона любила у цім місті плизати
відбитки ніг в піску вели десь геть.

Селяни глечики несли на спинях
з озерною водою вечірком,
в двирях її вклонялися мужчини,
коли з ланів верталися селом.

Як мало що змінилось навкруги!
Човни сковзали свіжим вітром зівцти,
як і колись на південь десь пливли.

Селяни ждуть до берега порому
і розсуждають про сілські діла,
ця переправа була б, і не знайома
колиб кохана тут близько не жила.

За Р. Тагором

До моря

Бий; бий, бий
в круті скелі всевічного бою.
Хочу я говорити про печаль свою,
бушуюче море, з тобою.

Щасливе хлопча, що біжить по піску
до тих скель, що до наска вводи.
Добре ще і тому рибаку,
що співа своєю пісню в човні:

Повертаються в порт віддихать
каравели пропливши моря...
Як тяжко за вмершим сумувать,
чути голос, якого нема.

Бий; бий, бий
в нерухому кам'яну пору-прудь!
Море! Я такий, як і ти лихий...
Мою радість весни, не вернуть.

За А. Теннісоном

**
*

**
*

На далекій Амазонці
я ніколи не бував.
Тільки "Доін" і "Магдалена"
в дальню далич запливав.
З Ліверпульської гавані
кожен тиждень в четверги
пароплави ріжуть плавні
у далекі береги.
Пливуть вони в Бразилію
в Бразилію,
в Бразилію.
Я хочу теж в Бразилію —
в далекі береги!
Ви ніколи не знайдете
у нашій Півночі, лісах,
довгохвостих крокодилів,
броненосних черепах.
А в соняшній Бразилії,
Бразилії моїй,
рахунок звірів тамішніх
не зліче розум твій.
І, чи не щастя бачити
Бразилію,
Бразилію,
чи вдасться бачити мені
поки іще живу!

За Р. Кіплінгом.

Розбита скрипка

До мене пес, приятелю печалі!
Кусень свій давай пирога,
Поки його від нас ще не забрали
для ненажери займача.

Учора збрід чужих гулять зібрався
один із них мені сказав:
“Заграй нам вальс”. Я прати відмовлявся,
він вирвав скрипку — і розбив.

Вона в собі оркестру заміняла
на наших радісних святах!
Хто оживить тепер веселість байля?
Розбуде хто, любов в серцях?

Скрипки немає, що в радість розважала
і стариків і молодих...
По звуку струн завш дівчина знавала,
як приближається жених.

Суворий ксьондз не корчив злої міни,
лишив нам музику в селі.
О, мій смичок розправив би морщини
на кожнім хмурому чолі.

Коли він грав на честь нашій Відчизни
всеславою годин батьків,
хто думать міг, що вдень печалі тризни,
як грім ударе, — помста ворогів?!

До мене пес, приятелю печалі!
Кусень давай свій пиріога,
поки його під нас ще не забрали,
для ненажери займача!

В святочні дні вся молодіж під липи, —
більше не буде танцювать.
Чи помсту Бог, коли пошле без скрипки?
нову нам треба зберігать!

Смичок мій грав робітникам розваги,
віком німичних потішав.
В неурожай податки з нас здирали
сильний слабого грабував.

Він заставля, стихати всі пристрасті,
він сльози горя відчував,
усе те, що Цезар не привласнив,
простий смичок мій совершав.

Друзі! Скорійш!... Подайте зброю в руки,
коли вже скрипку враг нашу розбив!
Помсту палить, за перервані звуки —
у мене досить є ще сил!

Загину я, та друзі будуть знати,
згадають з гордістю гуртом,
що не хотів у дні нещастя грати
перед гидотником врагом.

До мене пес, приятелю печалі!
Кусень давай свій пирога,
поки його від нас ще не забрали,
для ненажери займача.

За П. Ж. Біранже

К . . .

Оплюгавлене слово вніщо
тепер стало рутинна.
Вже над щирістю давно
оміються в гостинній.
Надія і самообман,
як дві схожі недуги.
Світ буденний без рум'ян ...
без співчуття подруги.

Кохання в замін не прошу
я не заповітний,
як колись тепер скажу
обіт мій довголітній.
Як тля на вогнище зліта
так північ до світанку,
простір землю заставля,
крутитись без перестанку.

За Персі Б. Шеллі

Пісня грецьких повстанців

О, Греціє повстань!
У сяйві давній слави.
Відважних кличте боронить, —
на подвиг величавий.

Збройно йде побіда.
Герою, будь готов,
і хай за нашим слідом
тече тиранів кров.

Огідне киньте греки
турецьке вам ярмо,
кров'ю вражою навіки
змийте рабщини клеймо.

І хай відважні тіні
героїв та вождів
побачать нові зміни,
буденну славу днів.

Вставайте на зов горна
постанців жива рать,
щоб місто Семигорне
йшло разом воювать.

Спарта, Спарта, земля кличе!
Обтрусіть себе з руїн.
Привітайте вільню й швидче
рідні жертви із Афін.

Будуть вам братання рідні
на щасливе мнопо літ
і герой безсмертя, пісні,
ваш спартанець Леонід.

Вибив він ворожі лави
у горах Фарнопи
не великим військом браво,
розбивав загопи.

Розгромили вир лукавих
трыома сотнями бійців,
так обмили кров'ю славу,
Батьківщину гордих днів.

За Д. Байроном

Дійство місяця

Під тучами шумлять, циклони, —
мчаться череди биків, —
неспокійно дише море
крутоспадами валів.

У Атлантику, як гори
клекочуть води й тишу в гам,
танцюють вальс водовороти
з руками смерти морякам.

і шумом сп'ялені риб-кіти,
зітхання з ревом змішані
зітхання з ревом із-мішані
конвульсіями темноти.

І піна навіть вночі біла
ще тяготіш йде корабель,
весь простір моря мряка ззіла
а він ще хвилі носом дер.

На дубах злий трясє основу
вилазе враз на чорний вал,
із висоти хребта страшного
потужно падає у провал.

Зірок не видно крізь тумани
лиш хриплий регіт й тужній бій,
ридання й плач гудуть вітрила
комусь співають, — за упокій.

І десь, куди намет несеться
мов роздірявилась просинь,
влохту подібне коло в'ється
там миготить його промінь.

І небо хмарами в висоті
вироста і ширша місце,
як смолоскип на похороні,
бапрямим колом коте місяць.

Його колише вітер дикий
в гори проміння поміж мли,
червоні блиски уже бризка
на ті титанові вали.

Вітрила пружаються широко
із пекла мчить він стрілою,
летить як звір, до зір високо
покритий піною морською.

За Леконт де Ліль

Лютер

I

Чернець вступив на поміст і прибив
свій тезів зміст в церковному порталі.
Базарний день. Густіше люд ходив,
уздівши лист новини ці читали.

Про торги, відпущення гріхів,
лжевір'я, про податки не підсилу.
Відкрито прочитано з істовбіїв
про саме те, що вдома говорили.

З дзвіниці ливсь соборний дзвін
всі вулиці захлипнулись в гамі.
Стояв чернець неначе онімів,
стояв неначе в землю вріс ногами.

Він щось співав нерушений нічим
пора йому пророчити настала...
Коли вино і хліб роздався воім
поливсь мятеж в звучанні хорала.

II

Із Вітенберга лунала чутка вшир:
“Ісповнився приділ, терпіння Божке.
На поклик вищий покинув монастир
іде чернець на боротьбу із “ложжю”.

“Ми рівні — уче — перед Богом всі
і гріхів відпущення не певні.
Не закон, ліциміри на землі
панують в Імперії Священній.

Навколо Бога поставили святих
мов уполоні, мертві в частоколі.
Йому живих не видно із-за них,
не хочуть жити ще по Божій Волі.

Нам треба їх осилити сенкліт,
Треба Господа визволить з темниді.
За поругання тоді відімстить —
дасть можливість за нас заступиться.”

III

До княжеств послали естафету
із вісткою. Підписаний союз
на захист Божого заповіту.
Це кожин чув й мотав собі на вус.

Слухи розліталися вільніш,
уже з амвонів чулось в не звичай:
Пришествіє Господнє щонайбільш
йшло через уесь німецький край.

IV

Із сойму в Вормсі, кликала повістка,
губився малою точкою монах
між богатих убрань і блесків,
серед кольчуг й салдатню в стременах.

А перший в рясі з білим капелюшком
висіли шнури, замість плаща, стерті,
шугали гострі очі десь божком
за сволюки розписані у небі.

Лютер самий у пеклі приосподнім.
Його владики міцний перед ним
дивився поглядом немов голодний
у серці чув образи злив.

І піднялася сила в поті зла
все терпіння, що бурхало в юрбі,
земного царювання, людям зваба
хто випріба небесне завш собі.

.....

Чернець піднявся, кров хлюпнула в лице.
Трухнувсь. Опам'ятався як міг,
побачив ката; з шворкою кільце
отут почув він хряст кісток своїх.

“Як віруєш? Чому спокій роздер?”
Крикнув імператор, — слова мов бронь.
Луною прокотило. “На костир!”
В очах людей спалахував вогонь.

Чернець не затремтів рівніше став
відчув надію, масу в допомогу...
В страждання бідних кинутих селян
в довготерпеливій братії убогій.

Він переміг насмішку прийняття.
Як присоромить, момент настав, оцей?
Оповів правду в усім завзяттям
про в Бога бідних покинутих людей.

А на поренчу впершись золоту,
окилась хмуро, голова мов сп'яча.
Кричав чернець. — На цьому я стою,
тож Бог суддя. Не можу я інакше.

V

Шептали раду в хитрющі князі:
— Давайте візьмемося за монаха...
“Великий крик і так вже на селі
стать проти його, не оберешся жаху.

Добрим чуттям амбіт піддобрим
підвищим ранг дорівнюючи нашим.
Чого наказом не зробить брудним
ми дуб'ємося добром лисячим.

Вірною навчателю дамо приют
сприймаєм тези в повнім розумінні,
часом наймудріші все здають
в тенетах слави роскоші та ліні.”

VI

У багті Вартбургській жив монах
і старанно перкладав святе письмо,
на змаг ішов і бій давав в словах
переконаливо, мов військо справно йшло.

Князі штовхались ближче до дверей
на прийяття, упасти перед ним,
заволодіть чим більше бунтарем
вдавать його посланником, святим.

Перевіряв труди як свою гідність
всіх причащавши ставши на коліна.
Клялись всі хором за одностійність,
молитися по новому, й мліти.

Як не весиливсь ввесь люд Христа.
як не дзбонили проповідь нову,
як не лякали придвірних сов
не було співу разом Аلیلія.

Його тривожив глумливий докір
завш зоглядав на писання робочі,
він очі тер. Дививсь кудись на двір
і знов сліткав оті докірні очі.

VII

Селяни приступили. Ліс борід,
як чагіжник піднятих вил та косів.
“Все перевернув монах, — ричав народ —
зв'язати руки він собі дозволив.

Все парекрутив монах,
мужицької позичив у нас сили.
Його роздуло на чужих хлібах,
підлиза й слава голову скрутили.

Він нашу чашу крові пустосвят
підсовує заможнім, для Причастя.
А чаша та, в цілісний обхват,
а крові в ній рікою розливаються.”

VIII

Силою вухей замкнуть не міг.
Рев вулиці. Обурених не рухай, —
“Тепер ти наш, до самих порохів,
на суд іди обвинувачень слухай!”

“Червоний півень я, чи півник глуп?
Я на дахи княжі іскрою злечу,
мститимуся пожаром за підступ
кривду вуглями гарячими спечу.

Я помсти меч гарячий! Помсти меч!!
Я із тих, що людям в серце входять!!!
Я той язик, що німа смерч,
на чисту воду заблуди виводить.

Бапнетом помсти, його удар.
Гляди й тремти, як махну крилом
іще днівись, який прудкий пожар
і моя помста вже не за горами.

Князі умруть, і за ними підеш ти ж,
й покоління замінять покоління,
я буду жить і діяти без меж
безсмертним родом у вашому насінні.

Я вже нарід. як також його хрящ,
хоч плоть його і доля і недоля,
народу що не вмира, не буде умирать
поки живуть вітри і бурі з моря.”

IX

Втікаючи тремтячи без оглядки він
щоб мізній крок не тріснув, для біди
а шпигуни за ним усюди навздогін
ось, ось, гукнуть: “руки догори!”

О! Попавсь, в сільце зловили...
Та враз спасіння. Прорвав кільце.
У лісі люди десь кудись вогонь,
уходе в дім, а не пам'ята ще де?

Сховався під ковдру від загалу
так тихо він прийшов у чужий дім...
Зирк! Стін нестало для привалу
і знов лісами утіка ще він.

Із стаху в крик “О, панове! дай пощади!
Світліші! Тож була не моя вина,
хто бідаків зганяв у стан?...
Люд збунтував не я, а сатана!”

Неначе влип він до стіни-дошки,
тремтить чорнильниця в його руці,
враз брязкіт скла антраменту доріжки
зловіщий знак з'явився на стіні.

«Якийсь там Мюнцер у проповідь-розмову
ім'я моє вплітає без сти́ду...
Пробачте нічого я такого, —
щоби на вас навалював біду.

В тисячолітнім вільнім його штаті
нема минулого і гордість не щадять.
Пріх за пріх любов завжди у браті
вогнем карайте його, за розврат!

Треба йому плітки і бити безпощади
здирайте з них шкіру мертвих і живих...
Помилювання я вам певню обіцяю
згадає Бог про вас у царствії своїм!»

Х

Повішених в німецькім біднім краї
нема рахунку, як кількості без мір.
Ногами і руками теліпали
трупи кидали гнівний очей зір.

Тіла вертілись. Вітер і сяк і так
їх повертав. Являлись лиця
і відвертались, мов погасав маяк,
то блимне у пітьмі то запориться.

Рот багатьом до вух роздертий
і всічений, чи вирваний язик...
та із діри, що сказ без жалю вирвав
вчувався німий, до болю дикий крик.

XI

Щаасливих купка кордон прорвала,
де як собак скажених їх кінчали.
Сумну пісню тих часів співала:
“Голівоньку” і гнали в вир печалі.

Один із них держав у город путь
поніс селянський прапор символ, тлінъ.
З щогли зірвав і обмотав ним грудь
тішив себе співом, не забудь в амінъ.

Співав “Наш стяг в серцях людей гори!
Зови на бій і стань у Переддвері.
В другі часи до кращої пори.
Увіруем самі в собі безсмертя!”

XII

У місті заробіток знайти зумів,
підручним в кузню найнявсь за булку,
у коваля був добрий дах і стіл
і прапор не лишився притулку.

Із Й. Бухер

Макферсон перед стратою

Так весело,
відчаяно,
неначе серце бронь.
В останній час
петлею тряс, —
танцює Макферсон.

Привіт вам, тюрми короля,
де мучаться раби!
Мене сьогодні жде петля
прибита на стовбі.

В полях війна серед мечів,
стрічав я смерть не раз
і не тремтів під час боїв, —
і не тремчу в цей час.

Розкуйте кільця ланцюгів
верніть мені багнет.
хай вийдуть десять смільчаків
я всіх вкладу на смерть.

Життя своє провів в бою
умру не від меча.
Це зрадник видав на біду
мене, — головача.

І перед смертю лиш одне
душа моя горить;
що в ріднім краї за мене
ніхто не відімстить.

Прости, мій Краю, і світ, прощай!
Внечай-сільце попав.
Негідник той, хто зрадив Край,
продався ворогам.

Так весело,
відчаяно,
неначе серце бронь.
В останній час,
петлею тряс —
танцює Макферсон.

За Р. Бйорнсом

Святий четвер

Де, день подіі́всь весняних свят,
де лились вина і меди?...
Тепер замучених хлопчат
впрятли в піроголод назавжди.

Ти чуєш? Плач чи може спів
у небо ще предчасний.
Голодний плач з усіх сторін...
О, краю мій нещасний!

Томливе горе много літ,
нічна холодна тьма.
Ніколи тут не тає лід,
не розквіта весна.

Десь є краї, щасливий цвіт
де роси п'ють квітки, —
Сміються діти много літ
іще не знаючи біди.

За В. Блейком

Син і батько

Дитя, будь батьком для отця —
твій батько теж завжди дитина.
Йому не випнулася ще спина,
не тяжко бачити з лиця.

Тобі читає книгу він
про Магулі та Шер-хана,
а в нім самім у рані-рана
стримать не може стогін.

І сльози, сину, не пролий,
ти розважайся з батьком дружню.
Коли вернувся він із джунглів
собі не вірив, що живий.

Не сип отцю образу-сінь
своім дитячим проізволем,
своім байдужим сміхом-дзвоном,
твое наслідство — батьків біль.

За Є. Євтушенком

Природа

Багата ніжністю природа,
та з нею прикрости живуть.
На землю чорні непогоди
потоки сліз і крові ллють.
Невже усе пропало що прекрасне?
Виноград нам родять гори і поля,
тече вино. В жінок усмішки ясні, —
знов задоволена земля!

Потопи в світі вирували
в краях чужих, і в наші дні,
людей нещадно вітри гнали...
спаслись в ковчезі деякі.
Веселка день ізмінює нещасний,
голуб у вирі шукає корабля.
Тече вино. В жінок усмішки ясні, —
знов задоволена земля!

Готозить смерть нам баль кривавий,
розкрила Етна пастку-зів.
Все захиталось, ріки й плави, —
несуть навкілля шал і гнів.
Й вітри втомилися страшаці,
вулкан затих, не трусяться поля.
Тече вино. В жінок усмішки ясні, —
знов задоволена земля!

Чи мало бід ще нас давило?
Чума приноситься з ідей,
мов крила крука розпустила
і дише смертю на людей.
“Чи мало жертв?” — Зітхнув нещасний,
в лікарнях йде любов добра.
Тече вино. В жіночк усмішки ясні, —
знов задоволена земля!

Війна! Зачався спір ревнивий
і бій іде володарів.
Синівська кров тече на ниви
на незасохшу кров батьків.
До грабунку всі претрасні...
Втомився Світ втіка в поля.
Тече вино. В жіночк усмішки ясні, —
знов задоволена земля!

Чи можем скаржитись на грози?
Весна іде й несеється спів.
Дихнули пахощами рожі,
прибулий день любов розвів.
Йде поневолення страшне.
Гудуть визволенням поля!
Тече вино. В жіночк усмішки ясні, —
знов задоволена земля!

За Ж. Біранже

Пісня ЛИТОВСЬКОГО ЛЕГІОНУ

Тож хай живе Литва!
Хвалою сонце блище.
Вона жива! Вона жива!
Вітають тіні звіще.

Кіями бийте уворота —
в казармну тиху пліснь!
Будем бить за довгий срам
дощем з набіюїв, псів.

Ударем дружньо на врага!
По боєвому зову.
Регіть привогу у роги,
вставайте звіролови!

Надармо право кулака
учили нас тевтони.
Ми будем бить навірняка,
становтесь в леґони!

Шлють італійців усмирять...
Коло оставим зберігать
ми батьківські могили?

Ударем дружньо на врага!
По боєвому зову.
Речіть тривогу у роги,
вставайте, звіролови!

Ольгерд світильник дав послам
сказати: "Коли він світе
Ольгерд осаде вас і сам
на царський трон завзято піде."
І виступає за гінцем,
підняв, як прапор славу,
неначе краденим яйцем
явивсь в пору Христову.
Царю покажему новому
таке, як нам усердя,
відвагу гордості, свою,
на пам'ять про Ольгерда.

Ударем дружньо на врага!
По боєвому зову.
Речіть тривогу у роги,
вставайте, звіролови!

Вам молодим військових шкіл
в столиці Ягілонів
букетами прекрасний стан
вас привіта з бальконів.

Під ходом чот ваших міцних
одохотвориться глина,
повернеться з під бурь прімких
твердиня Гедіміна.

Ударем дружньо на врага!
По боєвому зову.
Речіть тривогу у роги,
вставайте, звіролови!

Тепер прийшов кінець біді
невільницькій годині.
Питать не будуть "Як в Литві?"
Жива вона понині.
Нами доказані діла
хоча мала дружина,
завш сильна бурями Литва
виходе на вершини.

Ударим дружньо, на врага!
По боєому зову.
Речіть тривогу у роги,
вставайте, звіролови!

Коли почуєш крок козачий,
своє забуде всякий,
міцніш зімкнися легіон
і кидайся в атаки!

Чим ближше смерть комунебудь
перед нею більше бравий,
всі саможертвено ідуть
за здобуття держави.

Ударим дружньо, на врага!
По боєому зову.
Речіть тривогу у роги,
вставайте, звіролови!

За Ю. Словацьким

Моє щастя

Вдоволений ним, а великому рад!
а якщо недоля поруше мій лад,
із піснею й пивом я за столом
хай вона з чортом летить сторчаком

Зціплюю зуби в нещасті порою...
Життя наша битва, а ти, брат, герой.
Грошем нерозмінний упертий мій нрав
ніяким сатрапам не взяти цих прав.

Назад і вперед мене доля жене
та рана із другом завжди заживе!
Коли нам далося мету досягнуть
пощо оглядатись на пройдену путь?

Возитися зі щастям ліпше залиш
від його, як зваби втікай поскоріш...
Турботи, чи радість, чи куча ділем
Заходьте, — скажу я, — 'якось проживем!'”

За Р. Бйорнсом

Страх, зроджує зраду.
А тому ворог ужива,
як засіб, щоб з тебе
зробити покірного
раба.

Автор

АВТОБІОГРАФІЧНИЙ НАРИС

Народ. 14. 2. 1914 р. У козацькій с. Вільховатка на північний схід від Харкова, у сточищі рік Чорна Калитва із Вільховаткою. Це один із районних центрів, які Москва адміністративно відірвала від України і приєднала до Вороніжської області.

Батько мій Степан Михайлович Івахненко, четвертий наймолодший син, із заможного селянського роду "Гудзів". Бо з роду-в-рід мали на голові родимку ніби гудзя, якого передали також мені. Батько закінчив офіцерську школу але стратив життя на білоруському фронті проти німців із срібним Григорівським хрестом у першу світову війну, коли мені було лише два роки життя.

Мати, Наталія Мойсїївна Євтушенко. Народилася у містечку Барвінкове коло Домбасу із родини так би мовити ремесничої. Її брати з дідом будували високі димарі для заводів. Була малотрамотна, але з прикметами чистої української душі. Ніколи не говорила по-московському. Вона жила більше для мене, ніж для себе.

З невідомих мені причин, багато раніше до московської революції батьки її з іншими родинами переїхали на так званні "вільні землі" Слобожанщини. Купили землю в двіма хуторами Шмітькове і Бурцеве, сім кілометрів до Вільховатки. Тут вона провила своє дівочтво до одруження з батьком.

Після проголошення Української Незалежної Держави, деякі родини повернулися на старі землі, разом мати зі мною. Перше у місто Барвінкове до її братів, а пізніше до сестри Мар'яни у село Жабунове коло Дубенського роз'їзду. Під час голоду працювала у німецького колоніста Мюлера. Навчилася німецької розмовної мови.

Випадково чоловік, її померлої подруги, Юхим Федорович Мороз попросив з ним одружитися і ми

переїхали на станцію Панютене біля Лозової, вулиця Гоголя число 2. Він мав цегляний дім під білою бляхою з великим садом з двома рядами білих і жовтих акацій, огорожених високим дощаним парканом. Цей другий батько працював якимсь майстром у паравозогазонних майстернях. Так ми спаслися від голодової смерті.

Як би воно не було, але я не давав матері спокою намовляючи повернутися до батьківського дому. По довгій дискусії з батьком, матері удалося його переконати.

У 1925 році я вже був у домі мого народження. Перерване навчання у Панютені, спізнено був записаний у Вільховатську Приходську Школу св. Тройці. Бо Велико-Базянська Школа з українською мовою навчання була переповнена. Директор Василь Микитович Кравченко обіцяв матері на другий рік мені місце. Але не з його вини так не сталося і я назавжди лишився не навчатися рідної мови в школі.

По закінченні семерічки (тоді ще не було повних десятикласних середніх шкіл) відділ нар. освіти району послав мене на річні курси до Росшанського Педінституту учителів для початкових шкіл. По закінченні курсу призначили мене завідуючим чотирьохкласної школи у село Хмизівка, коло Кривої Берези.

Моїми колегами учителювали два брати Юрченки із сусіднього села. Прийшли голодні і морозні 1932-33 роки. Програма навчання не виконувалася. Діти морені голодом приходили до школи злиденно вдягнені, не для навчання а щоб сцьорбнути гарячого пшоняного куліцу. Замість попереднього гамору, — у перервах цокотіли тарілки.

Я прямо сवारив і пламагав від голови сільради дати більший приділ харчів, але надарма. Навіть скарги до районowego НКВД не помогли. По закінченні учбового року, я по комсомолській лінії попросив свого зверхника Сергія Приймака дати ме-

ні "рекомендацію" до якого будь-якого навчального закладу, бо голодний марш уже грав у моєму житті. І він дав "рекомендацію" дирекції совпарт-школи (Советська Партийна Школа) у місті Павлівському на Доні. Я витримав іспити і через два роки отримав посвідчення на керівні пости.

Став працювати Старшим Інструктором Райісполкома. Ця нова посада дуже мені не сподобалася, бо практично влада мене використовувала, як погонича над рабами Фараона-Сталіна у будові фантастичних перамід соціалізму: — контролювати виконання плянів засіву та збору урожаю по всьому районі. А їх неможливо було виконувати колхозами з причини їхньої нерентабельності. Це були утопічні пляни знищити українське село. При виконанні обов'язків я чувся чимось винуватим перед своїми людьми. Треба було карати не винуватих винних. А колхозні злидні мене дуже іритували. Я був завжди секретарем комсомольських організацій по місті праці. Був часто на прийнятті першого секретаря компартії і культпропа.

Від них я дістав скеровання у місто Єлець на підготовку керівників культурно-масової роботи. По закінченню яких, був призначений Директором Д.С.К. (Дім Соціалістичної Культури.) Цю роботу я дуже злюбив і не покинув би, якби не те, що був призначений новий зав. Райзо, а його дружині, як членові партії подобалось моє крісло.

Коли працював у Д.С.К. а, мав багато вільного часу, бо працю організаційного характеру доручав своїм інструкторам по відділах обов'язку. Відділ Райосвіти дав мені право — "преподавателя" у Вільховатській Середній, Школі, де я працював майже до початку війни.

Із Д.С.К. до Вороніжського Тресту Кінофікації мене послав Культпром ком, партії. У Вороніжі закінчивши короткий курс адміністрації був призна-

чений Директором Кінотеатру "Комунар". Працював два роки. Одночасово і в школі.

Варто пригадати, що співпрацював із редакцією газети "Колективіст". Дописував, різьбив ілюстрації на лінійолі та дереві. Редактор Б. Бондаренко до мене ставився дуже прихильно. Я був однією з делегатів району на обласний з'їзд кореспондентів у місто Вороніж. При цій нагоді був на прийнятті особистим у Секретаря Обласного Комітету ВКПб. "товариша" Йосифа Варейкіса-жиди. Він же і член московського Політбюро у той час. Між іншим пізніше виконував обов'язки Секретаря Компартії на Далекому Сході, після чистки" був розстріляний, як "ворог народу".

Причина переїзду на Кавказ була така: Друг Михайло Травенко працював режесером у театрі при цукрових заводах. Мав трое дітей, дружинку та її матір. За сварку з Прсфкомом був звільнений з праці, штучно обвинувачений за розрату майна і запрошений судом. Плачучи просив мене допомогти заплатити борт вісімсот карбованців. Дав адресу нового міста праці. Я порадившись із завідувачим каси ощадності А. Чучупалом видав йому бажану суму під росписку.

За деякий час мене накрила хмара подібного становища. Новопризначений начальник Райфо обложив мене податком, як приватника. За ті прибутки, що я отримував від місцевих установ: Мальовання діяграм на виставі, портрети вождів та святкові гасла викональні зубним порошком на кумачі. По московських законах заробіток приватний заборонений. Я заплатив "штраф" і податок. Втретє немаз чим платити. Мені загрозили описом майна і дому, в якому жила мати.

Пригадав свого боржника, написав йому про свою "халепу" а сам рішив кудибудь утекти нелегально із Вільховатки. Скоро отримав листа. "При-

ізджай, зустрінемо найкраще, зробимо "прописку" на "постійно і буде праця".

Північний Кавказ мене цікавив, тим більше що я був у П'ятигорську, Кисловодську, Хоста, Мацеста, Єсентука, Мінеральні Води. А тепер запрошують у Сочі. Лише сумнівався за "прописку" бо то була морська погранична зона і прописка на постійне мешкання заборонена.

Весною 1941 року я приїхав до Адлера за Сочі. Мене тут чекала маленька кімнатка з білою постілью при шкільному мешканні директора середньої школи. Зробили прописку на постійне мешкання і влаштували "преподавателем" у середній школі. Це для мене було велике щастя, тим більше, несподіване.

За рік часу мій друг Михайло організував Український Театральний Колектив у місті Адлері. Проводив генеральні проби: "Поки сонце зійде роса очі виїсть" і "По ревізії". Марка Кропивницького.

Лагідного ранку я малював портрет Леніна навзріст з репродукції кольоровій Сімонова, на замовлення міського Комітету ВКПб. Це не була малярська студія, а просто повітка для скирдів дров для палива взиму.

Нараз підбіга до мене водій авта секретаря компартії і скаржено викрикнув: "Покридай ці дурниці!!! Німці напали на советський союз!.. Мене ніби щось уколало, зграя метеликів затацювала в очах. Ніби щось увірвалось.

В цей же день наші вагони прощала дмухова оркестра в супроводі великої маси людей, під похоронний марш "Ви жертвою впали".

Через Ростов, Кривий Ріг, Дніпропетровське, — приїхали у місто Сміла. Тут нас постригли і відібрали всі документи. З арсеналу дали зброю і на другий день прискореним маршем прийшли у Місто Черкаси. З Черкас пароплавом припливли у Київ. По деякій переформациї в Києві нас повезли на Пів-

ніч у сторону Полісся боронити Київ. Коло села Іванці, чи Іванкове було перше бойове "хрищення".

Погане озброєння і толод. Нова німецька тактика рвати клясичний Фронт кліщами, для оточення, вирваного, дезорієнтувала. Сильна німецька офензива на стільки, що військо згубило віру у перевагу. Злидений стан покинутих родин і чужі Фронті за абсурдні ідеї москалів та партії гнобили нам душі і паралізували волю діяти.

По декількох місяцях предбачався вирішальний бій, щоби нарешті прорватися з оточення.

Надвечір до окоп мого відділу прибув старший рангом командир і наказав спокійним тоном більше ніж я предбачав: "Твій відділ буде в секреті. Полк буде прориватися на Північ. По ракетному стрілу відкрити безупинну стрілянну в напрямку лісу перед вами. Вишли скору розвідку на гору до лісу взнати щобуть про ворожий рух".

Я відрепортував; — Єсть товариш командір! А собі задав питання: А що буде з відділом і зі мною? Нас лишили на погибель. Я швидко доручив команду і сказав: Хто хоче іти у розвідку я піду з вами. Три салдати підняли руки. Вибравши двох, порачкували спільним ячменем під місток ближнього ривчака, з тарячою утомою на ліктях ми наблизились до дороги, яка межувала між лісом і ячменем. Один із бійців зі страхом показав мені лстючку Гітлера в українській мові, яка обіцяла нам скоре повернення додому. Я кивнув згоду. Прожи відпочивши наказав перебігти дорогу і залятти під перні перед собою великі сосни.

Не вспів я оглянутися навколо, як два німецькі багнети "залоскотати" мої ребра. З Новоград Волинська нас погнали голодних до Житомира. По дорозі відстаючих німці розстрілювали мовчки. У Житомирі у військових казармах ми вперше смакували гарячу зупу з конятиною і лускою з проса. Надсвітанк нам дали по-пів бруса військової форми

хліба. Погрузили у маскеровані авта і превезли у Рівне у табір військово-полонених коло міської в'язниці.

Голод у таборі військово-полонених щоденно забрав велику кількість душ. Так у глибоку осінь із двадцяти двох тисяч лишилося коло три тисячі. Все було пережоване, що давалося в руки. Загрожене життя голодом змагалось. Я стратив надію жити і коли молився то лише благав Бога продовжити життя хоча на два-три дні. Ніколи я невідчував такої потреби жити!

Невмиовне щастя послане мені було, коли один невідомий мій брат по крові пан Юхим Заячківський із історичного міста Острога вибрав мене з табору і ручився за мене, щоб я жив. Це був мій земний спаситель. Він був директором міського театру в Острозі. Треба було декоратора для театру, і він мене вибрав.

Коли ми у суботу лишилися на спочинок у однім селі, з метою піти у неділю на службу Божу до церкви я запитав з цікавістю: Чому він вибрав мене а не одного з тих двох? Він відповів: "Ви говорили ліпше по-українському". Аж тепер я уявляю, як то є говорив "ліпше"!

За чотири роки перебування на Волині я добре зорієнтувався у новому національному оточенні. Набув нових друзів, які стали моїми побратимами. Спочатку чулися застереження до мене як нової особи, але пізніше настала повна згода. У розумінні у артив запитали мене, як правильно вимовляти Україна? Я відповів. Пам'ятаю ще, один з друзів спитав мене, чи я можу переказати Отчечаш в Українській мові? Коли я переказав іще добавив, що моя мама мене научила хрестити подушку перед сном, всі засміялись. Найбільше я вдячний друзям націоналістам Ю. Заячківському, Ф. Горалському та старшому піком панові Мевші. Бо вони поставили мене на бойову дорогу в боротьбі з московським імперія-

лізмом.

Ми організували українську поліцію при німецькій комедатурі з метою взяти зброю, вдягнутися дати можливість приготувитися. У їдальні під час їжі і тоді, коли потрібно чи вдень, чи ніч три місяці провадили вишкіл. І однієї ночі всі двадцять два "полиціяї" вимаршували в ліс. По нашому відомоді була набрана поліція лише із поляків. Перші бої відбулися недалеко станції Оженіне у напрямку Здолбунів Мета була: звільнити взяту німцями силою на роботу молодь у Німеччину. Пізніше між Острогом і Дерманню, коли німці пробували робити облави...

З письмовим дорученням я прибув у м. Луцьке мене тут прийняли як дійсного побратима. Формально я працював у Волинському Українському Театрі допомагаючи декораторові п. Інжієвському. Він хоч був поляк, як я дізнався; він за Польщі багато прислужився українській справі.

Наближався східний Фронт і я не мав певности, що не попаду займанцям у руки. Тоді рішив легалізуватися. А для цього треба було мати паспорт. У паспортному відділі я оповів свою історію чому без паспорта. Там теж були свої. З обережності я подав дівоче ім'я матері Євтушенко на підставі відповідальности за присягу прийнятту перед полком у місті Острогорське, де відбував військову службу. Де мусив присягати "...Да по карает меня суровая рука Советского правосудия"... Це значило, що коли попаду до ворога живим і повернуся, то мене полковий суд на підставі цієї присяги накаже розстріляти. Отже мусив предбачати майбутню ситуацію, рятуючи життя.

Пригодою неприємний випадок. При наближенні східного війська до Луцька, всі працездатні були вигнані за місто копати оборонні рови. При роботі я розмовляв з маляром Ходаковським. Він поз-

наїомив мене з Федором Дудком. Так я і не знаю чи то був дійсно Дудко, але ми щось дискусували. Рантowo підійшов до нас німець наглядач і в загрозі автоматом повів до дерев'яного бараку. Ско-ро з його повернувся і без попередження пустив сріли з автомата ми попадали на мерзлу землю. Коли я "очуняв," люди з лопатами йшли до міста. Мене трясла пропасниця не від страху якого я не успів злякатися, а від холоду мерзлої землі.

Я жив на голосній вулиці, Т. Шевченка у бльо-ках колишнього НКВД. Волинський Український Театр з оркестрою нараховував більше ста артистів. Ди-ректор н. Скоробагатико а режесор старенький пан Куліш. Ще до службових годни прибіг до мене по-сланець і сказав мені негайно прибути на місце граці. Скликаються надзвичайні збори. Я швидко побіг навпростець через парк поміж повішеними на деревах. Разом все це, мене хвилювало.

У театрі артисти і обслуга в повному зборі. На помості стояли два столи з машинами до пи-сання а при них секретарки. Хто хотів бути на місті, записувавсья зліва. Хто хоче до Німеччини, зправа. В решті вийшло пів-на-пів.

Наступного дня родини артистів були у ваго-гах і рушили в напрямку Брестя. Їжі майже не бу-ло. Але дякуючи добрій організації українських на-ціоналістів, на станції Холм, нас чекали свіжі бу-ханці хліба і вдоволь швайцарського сиру аж до Варшави. У Варшаві ми були на службі Божій в Українській Церкві.

В Берлін приїхали у дванадцять годин ночі у дійсне пекло бомбандіровки. До ранку ховалися під вагонами, що горіли від Фосфорних бомб ранком нас помістили у будинку 36/37 на Інваліденстрасе. Ця організація називалась "Вінета". Формувала теа-тальско дондлчлжкя вгг 'ицлбл индлнэноя ончгвд ССТ-таборів, із мішано національними програмами для різваги без жадної нацистського регламенту що до

змісту та мови.

Тут були з Києва, Мінська, Одеси як також із Кавказських країн артисти професонали, як політичні емігранти. Було їх більше ніж потребувалось. Тоді німці оголосили конкурс на кращих поділивши на групи. Перших послали з ліпшим номерами до окупованих країн, а слабші обслуговували лише табори у Німеччині. По конкурсі мене зачислили до групи, що іде за кордон.

У головній поліції на Александрплацу не питаючи згоди, дали пашпорти "Штатенльос", тобто немаючи партії, бездержавники. Райзеляйтером був нашої групи німець, а кунстляйтером М.В. їх Харківської опери.

Повертаючись із "гастролів" до Берліну у вільний час під бомбами я відвідував домівку Гетьманців. Вони мали дуже добру бібліотеку з українською лектурою. Ми вдячні їхньому проводі за ріжну допомогу. Коли Гітлер заборонив мешканцям покидати Берлін. Вони ризиковано видавали посвідки, роби ми лише переїздки через місто, як біжінці.

На підставі цих посвідок, — з одним подружжям купили квитки на поїздку до містечка Радольфцель, бо до Констанци нам не дали. Предбачався кінець війни, щоб не потрапити в ОСТ-табір. Ми ввесь місяць маневрували між Штутгартом і Радольфцелем. Намагалися бути непомітними між пасажирами. Але секретна поліція нас помітила із під "коміра" показала своє право. Попередила, щоб ми зупинили мандрювання. І коли ми не послухали у другу раз нас заарештували і відвезли в ОСТ-табір "Майбах" у місто Фрідріхзафен. Забрали берлінські пашпорти і наказали, строго, прийти по них у кремінальну поліцію міста Тетнанг. За берлінськими пашпортами ми не пішли. Я став користатися українським, який був мені виданий у Луцьку.

Скінчилась війна. Нас звільнили Французи мароканським військом. Стали діяти аліантські зони

скупації, а в них національні табори за Повернення на родину". Ми з дружиною палили у польській табір за містом Фрідріхзафен, а пізніше у містечко Лібенау. Знайомство з Французьким військовим ксьондзом польського походження спасло мене від "репатріації". Він добре розумів мою ситуацію і багато разів давав мені ключі від своєї парафіяльної канцелярії, а той приватної кімнати. Коли лягаві московські собаки ловили нас за горло.

З Лібенау я об'їхав усі окупаційні зони і вибрав американську. У Мюнхені зустрів багато друзів. Познайомився з багатьма поетами, письменниками і національними провідниками у боротьбі за Волю України. На їхнє доручення друзями Михайло Сердюком та І. Костюком і зі мною, була сформована ініціативна група для відродження Спілки Української Молоді на чужині за ініціативою проф. Івана Вовчука. Ми видали перші числа журналу СУМу "Авангард".

Маю світлинку з мого стенду картин на полотні з вистави у таборі Ляйм. Дістав першу нагороду від американської військової адміністрації.

Дуже бажав виїхати до Північної Америки, але не мав афідавіту. Бразилію вибрав на підставі річноманітного клімату, з демократичним урядом та багатонаціональним складом населення.

Я добре познайомився із консулом Бразилії з ганом Карвальго. Він добре володів німецькою мовою. Високий худий на вигляд, і дуже інтелігентний. Подарував мені з автографом Польсько-Португалський словник. На дверях його бюро було оголошення, що москалів і жидів до Бразилії візи не видаються. Я з цікавістю запитав чому? він відповів. "Москалі засилають нам у Бразилію підричних агентів, а жиди з природи комерсанти, а комерсантів Бразилії не бракує, Бразилії треба продуктів".

Моя вага не відповідала висоті росту був я дуже худий і виснажений війною. По заповненні анке-

ти мені могли не дати візи. Тоді Я взяв у кишеню залізну "болванку" зо два кіло і вага стала добра.

У Наполісі затрималися коло одного місяця. Видатки подорожі були покриті ІРО. У Бразилію прибув у кінці 1949 року. Хотів їхати на побут до іПорто Алегре, але службовець Департоменту Еміграції, на підставі мого фаху переконав їхати до Сан Павло. У Сан Павло перші три місяці працював у Фабриці "Студебекер" пізніше і завжди по вільному фаху партикулярно до 1971 року. Був членом Товариства "Соборність" Іноді членом Управи. Малював для клубу декорації, портрети та інші роботи.

Була потреба організації "Українсько-Бразилського Об'єднання", якого був Фундатором. Президентом була Федеральна депутатка Дульце Куня Брага. Я замісником у справах взаємни з Українськими організаціями, а друг Богдан Білинський по взаємними з національними групами у Бразилії. Треба признати йому велику жертвеність і здібність у справі будови УБО. Про нашу працю писала американська українська преса так само, як південно-американська. За свій кошт я видав дев'ять номерів журналу "Соборність" як неофіційного органу УБО.

Що до родинних відомостей. Жонатий і дружина роджена в історичному місті Острозі на Волині По-синові маємо три онуки, по-дочці дві внучки. Син здобув три університетські дипломи. Як син так і донька одружені зі своїми, з українських родин. Всі говоримо і пишемо Рідною мовою. Ми, батьки, хоча і на чужині, але щодо родини і матеріяльного стану чуємось щасливими.

Нарешті хочу сказати. Тяжко писати автобіографію з хронологічними даними та ще й конденсованано. Тяжке подорожнє життя вибило з пам'яті дати. Все важне оказане, як і не головне. Ліпше думаю, як Бог дасть видам спомини заповідженням четвертим томом. Але як каже мудра українська приказка "Чоловік плянує, а Бог керує."

П. С. Євтушенко

ПІСЛЯМОВА

У цьому виданні, поезії написані мною майже на протязі всього життя: в Україні, Кавказі, Білорусії, Московщині, Польщі, у Німеччині, Белгії, Голландії, Франції, Австрії, Італії, Бразилії та Аргентині. Багато з них загублено. Пізніше деякі змінно відновлені. Друковані до видання, зазначені зірками у кінцевому змісті кожного тому.

У розділі "Чужі Каскади" переклади не вложені тематично з підстави; що їх мало, а друге, те що вибране на свій смак по-змісту сюжету, або оригінальності техніки віршугання.

Внутрішні прекрасні обкладинки-вставки, це фотомонтаж з ентографічної карти України у виконанні А. А. Русова з "Українського Вісника" за 1906 р. п. Ч: А Прямі лінії на Karti, — перебування автора.

Справа видання була довга, коштовна і тяжка: Несправний лінотип, брак олива, далека віддаль від видавництва, три операції, здоровля. Молоді люди народженні в Бразилії складаючи двомовні тексти видавництва, часто не розуміли значення слів, — переписували. Але вони патріотично вірили у користь автора, і за це, для них належить вдячність.

Окремо дякую Відповідальному Редакторові тижневика "Праця" Василеві Буженко за оферту; коректувати мову під час друку.

Автор

ЗМІСТ ТРЕТЬОГО ТОМУ

Передмова 5

РИМИ ВІРИ

Збір XV

Покровителька	11
Золоті Ворота	12 *
Мій герб	13
Ельдорадо	15 *
Боже мій!	16 *
Живі озерця	17 *
Комунальне щастя	19
Соборність	21
Українському синові	23
О, Янус!	25 *
Настрій	26
Суть ідей	27 *
Волинь	29 *
Емігрантові	30
Жива бандера	31
Яка Україна?	32

БРАЗИЛСЬКІ АЛЕГОРІЇ

Збір XVI

Тропічні тропи	35
Буття	36

На березі Атлантику	37
Великдень	40 *
Правдивий світ	41 *
Бальони	43 *
Гуляй день	45 *
Срібна віта	47 *
Золота Кайсара	49 *
Прощу	50
Розгін	51 *
Купують смерть	53 *
Арабски	55 *
Поезії писані на піску	56 *
У парті	58 *
У морі	59 *
Оранжеї	60
Прудентопіль	61 *
Утрата	62 *
Соняшлик	63 *
Подорож	65
Яблуцева історія	67 *
Бразилські прогреси	69
Ворюжика	74 *
Знеславліла	76
Знеславна слава	76
В юкеані	77 *
Добре	78

ЗОЛОТО ТА САЖА

Збір XVII

Наперодні	81
	267

Птахам непотрібно	82
Тривожна шіч	83 *
Побратимові Є. Євтушенко	85 *
Білий вірш	87
Муки Тантала	89
Чужій	90
Правдиво сумне	91
Натуралізація	92
Злий вітер	93 *
Щоб люди знали	94
На "Вагонетки"	97
Прикрість	98
Сексуалізм	99 *
Габрило Серп	101
Проблемні будні	103 *
Пушкін імперіяліст	105 *
Еза	107
Страждання розлюбленого	108
Юнакові	109
Опис герба	110
Хто зрадник?	111 *
У скору дорогу	113 *
Про Бичка	115
Буденна поема	117
Амла Пріма	123
Шукаймо	124

ЧАСТКА САМОГО СЕБЕ

Збір XVIII

Сила з вами	127
-------------------	-----

Відповідь	128
Перерід роду	129
Мрії	131
Гарячка	132 *
Проща	133 *
Чому довго живу	134
Доля	135
Мить	136
Любов перемага	137
Таємниця мрій	140 *
Семафори	141
Цюка ввік оріховий годинник	142 *
Річниця	143 *
Поезія навіяна дощем	145
Леліко	147 *
Спостереження	149
Тортури	150
Припущене	151
Прощай подруго	153
Грудка ґрунту	155
Евкаліпт	157 *
За океаном	158
Тобі пригадаю	159
Малахітом рясні	162
Правдиві марення	163
Другові одинадцять правд	165 *
Змаг життя	167
Із дерева мого	168

СВІТАНОК СВОБОДИ

Збір XIX

Іти в бою відкритому	171
“Співжиття”	172
Критики Імперії зла	173
Орел	175
Відповідь Сестри	177
Чому?	178
Перошкрябники	179
Не журися мій друг	181 *
Повчальне	183
Бовча злість	184
“Хліб-сіль”	185
Без вини винуваті	186
Однорід	187
Ясна мета	188
Смуток	189
“Солідарність”	191
Містерій тяжких кривавий вампір	194
Після проповіді	195
Українське Різдво	197 *
Марш народу	198 *
Пам'ятай	200

ЧУЖІ КАСКАДИ

Збір XX

Сонет другий	203
--------------	-----

Сонет сімдесят шостий	204
IX	205
XVI	206
LXXII	207
LXXIII	208
Читаючи книгу	209
Стіл	211
В кінці вересня	212 *
Фулський король	213
Нісворічне поздоровлення коняці	215
Про ту, котру любив	219
До моря	221
На далекій Амазонці	222
Розбита скрипка	223
К...	226
Пісня грецьких повстанців	227
Дійство місяця	229
Лютер	231
Макферсон перед стратою	241
Святий четвер	243
Син і батько	244
Природа	245
Пісня литовського легіону	247
Моє щастя	251
Автобіографічний нарис	253
Післяслово	265
Зміст	266

DLIA ZAMOWLENNIA I PEREDPLATY

Rua Martini, 375
Rudge Ramos - São Bernardo do Campo
São Paulo - Brasil
Pawlo Jewtuszenko e/ou
Conta N.º 89.213-0 Agência: 0427
Banco do Brasil - São Paulo

на 0006664 + Т. 3

НАЦІОНАЛЬНА УКРАЇНА

Handwritten purple text at the bottom center of the map, including the word 'Україна' (Ukraine) and other illegible characters.

Handwritten text: *Handwritten - 10*

Handwritten mark: *v*

Handwritten text in a blue-bordered box: *A 123084/3*

